

TARTU ÜLIKOOL

Sotsiaalteaduste valdkond

Ühiskonnateaduste instituut

Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni õppekava

**Kohaliku ajakirjanduse digitaliseerumine Postimees Grupi
maakonnalehtede näitel**

Bakalaureusetöö

Grete Volmer

Juhendaja: Signe Ivask, PhD

Kaasjuhendaja: Marju Himma-Kadakas, PhD

Tartu 2023

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1. TEOREETILISED JA EMPIIRILISED LÄHTEKOHAD	6
1.1 Kohaliku ajakirjanduse tähtsus ja vajalikkus	6
1.2 Proovikivid: digitaliseerumine	9
1.3 Kohaliku auditooriumi ootused ja vajadused kohalikule ajakirjandusele	13
1.4 Ajakirjanike heaolu töökeskkonnas	14
1.5 Innovatsioon: milliseid uusi võimalusi toob digiajastu kohalikule ajakirjandusele?	17
1.6 Eestis tehtud uuringud ja tudengitööd	19
1.7 Uurimisküsimused	22
2. VALIM JA MEETOD	23
2.1 Valim	23
2.2 Andmekogumismeetod	24
2.3 Andmeanalüüsimetod	26
3. TULEMUSED	27
3.1 Ajakirjanike ettevalmistus veebiväljaandes töötamiseks	27
3.2 Toimetuste töökorralduslik ja tehniline ettevalmistus veebi sisu loomiseks	29
4. JÄRELDUSED JA DISKUSSIOON	37
4.1 Järeldused	37
4.2 Diskussioon	42
4.3 Meetodi kriitika ja edasised uurimisvõimalused	46
KOKKUVÕTE	48
SUMMARY	50
KASUTATUD KIRJANDUS	52
LISAD	58
Lisa 1. Intervjuukava	58
Lisa 2. Koodipuu	60
Lisa 3. Tabel – töö eesmärk, uurimisküsimused ning nendele vastavad intervjuu küsimused	61
Lisa 4. Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks	63

SISSEJUHATUS

Eesti ajakirjanduse peale mõeldes tulevad tõenäoliselt esimesena meelde suured meediaväljaanded, nagu Eesti Rahvusringhääling, Postimees, Delfi ja Õhtuleht. Tegelikult on Eesti ajakirjandusmaastik märksa kirjum ning olulisel kohal on endiselt kohalik ajakirjandus, mida esindavad peamiselt maakonnalehed. Eestis on hoitud ajalehte au sees, kuid see on aja jooksul muutunud – kui 2000. aastal ei lugenud ajalehti kõigest 5% elanikkonnast, siis 2015. aastal juba 26% (Vihalemm jt, 2017). See tähendab, et ajalehtede lugejaskond on Eestis vähenemas ning see puudutab ka maakonnalehti. Maakonnalehed on olulised, sest vahendavad kohalikul tasandil olulist infot ja uudiseid väiksemale kohalikule auditooriumile, mida suured üleriigilised väljaanded ei tee. Kahjuks pole maakonnalehtede seis väga kiitav: nende tegevust on mõjutanud majanduslikud raskused, reklaamitulu vähenemine ning kärped toimetustes (Carson jt, 2016; Jenkins ja Nielsen, 2020). Selle tõttu on ka kohalikud toimetused sunnitud tegema raskeid otsuseid oma tuleviku kohta.

Kohaliku ajakirjanduse üks peamine mure on seotud digitaliseerumisega. Digitaliseerumine tähendab laiemalt seda, et paljud ühiskonnaelu valdkonnad on ümber korrastatud digitaalse suhtluse ja meediasüsteemide ümber (Jensen jt, 2016). Teisisõnu, aina enam liiguvad suhtlused, tegevused ning valdkonnad interneti ja veebi. Minu bakalaureusetöö kontekstis tähendab digitaliseerumine seda, et meediaväljaanded ei ilmu enam ainult paberlehe kujul, vaid on kolinud osaliselt ka veebi – internet, sotsiaalmeedia ning digiplatvormid on muutunud lahutamatuks osaks, kuidas infot vahendada, levitada ja saada (Ivask, 2018). Digitaliseerumine on toonud ajakirjandusse kiiruse, uuenduslikkuse ja keerukuse, kuid eelkõige paindlikkuse (Duffy ja Ang, 2019).

Paljud uudistetoimetused, sealhulgas ka kohaliku ajakirjanduse omad, on selle tõttu tänapäeval konvergeerunud ehk koondunud, mis tähendab, et töötatakse mitmel platvormil korraga – tehakse paberlehte ja veebi. Toimetuste töötajad tunnevad digitaliseerumise survet, aga paljudes piirkondades pole selleks vajalikke ressursse, nii majanduslikult kui ka tööjõu mõttes. Digitaliseerumine tuleb siiski ära teha, sest paberlehtede tiraažid aina vähenevad, ent digitellimuste arv kasvab (ERR, 2023). Lisaks on muutunud paberlehe väljaandmine aina kulukamaks – perioodika kättetoimetamise hind on tõusnud vähemalt 22 protsenti (ERR, 2022). Hinnatõus on tekitanud olukorra, kus alates selle aasta jaanuarist ei ilmu esmaspäeviti

enam ühtegi eestikeelset paberlehte (Vikerbau ja Soonvald, 2023). Mis puudutab kohalikke väljaandeid, siis Sakala peatoimetaja Hans Väre teatas, et 2023. aasta suvel ilmuvad Sakala, Pärnu Postimees ja Virumaa Teataja paberväljaandena kolm korda nädalas, sest paberlehe kulud ja kojukande hind on tõusnud ning ainult reklaamituludega pole võimalik seda suvel katta (Väre, 2023).

Digitaliseerumist on palju uuritud ka Eestis, eriti sotsiaalteaduste valdkonnas – näiteks uuris Himma-Kadakas oma doktoritöös veebiajakirjanike oskusi ehk inimkapitali poolt. Samuti on uuritud näiteks seda, kuidas on digitaliseerumine muutnud inimeste meediakanalite ja meediatarbimise harjumusi (teisisõnu tuntud ka kui MeeMa uuring). Kuna digitaliseerumine on muutus, mis puudutab ajakirjanikke, siis veebiajakirjanduse lisandumisel on vajalik teada, millised on ajakirjaniku oskused, et ta suudaks muutusega kohaneda või mis kohanemist takistab.

Himma-Kadakas (2018) uuriski oma doktoritöös, millised on Eestis veebitoimetuste ajakirjanike oskused, mida neilt eeldatakse ja kui palju nad tegelikult oma oskusi rakendada saavad. Tulemustes selgus, et veebiajakirjanike oskustes on puudujääke, ajakirjanikud ei saa tihti peale kõiki oma oskuseid ära kasutada ning palju sõltub sellest, kuidas on töö jaotatud toimetuse ja ajakirjanike vahel (Himma-Kadakas, 2018). Himma-Kadaka töö näitab probleemi suurtes üleriigilistes toimetustes, kuid kohalike ajakirjanike kohta puudub teadmine, millised on nende oskused veebiajakirjanduses ja mida nemad arvavad veebiajakirjandusest, seega uurin enda bakalaureusetöoga just seda.

Töö eesmärk on kaardistada kontserni kuuluvate kohalike ajakirjandusväljaannete ajakirjanike oskused ja toimetuslikud võimalused ehk töötingimused veebiväljaandes töötamiseks. Eesmärgi saavutamiseks viin läbi poolstruktureeritud intervjuud ajakirjanikega, kes töötavad kohalikes väljaannetes, mis kuuluvad Postimees Grupi kontserni – nad kirjeldavad oma igapäevaseid kokkupuuteid veebiajakirjandusega, mida nad sisu loomisel veebi silmas peavad ning millised on nende ettevalmistused ja oskused digiplatvormil töötamiseks.

Teoreetiliste ja empiiriliste lähtekohtade peatükis annan ülevaate seni tehtud uuringutest nii Eestis kui ka välismaal, mis puudutavad kohaliku ajakirjanduse tähtsust, digitaliseerumist, ajakirjanike oskusi veebis toimetamiseks ning kohaliku auditooriumi ootuseid sisule.

Seejärel annan ülevaate meetodist ja valimist. Kolmandas peatükis tutvustan intervjuude põhjal saadud tulemusi. Järelduste ja diskussiooni peatükis võtan kokku bakalaureusetöö peamised tulemused ning pakun välja mõned edasised uurimissuunad. Töö lõpetan kokkuvõtte, kasutatud kirjanduse loetelu ning lisadega.

Teema uurimine toimub laiemalt uurimisrühmas. Minu fookus on kontserni Postimees Gruppi kuuluvad maakonnalehed ja ajakirjanikud, samal ajal kui teine rühmaliige Alice Veedla keskendub iseseisvatele maakonnalehtedele. See võimaldab anda Eesti kohalikust ajakirjandusest põhjaliku ülevaate. Kolmas liige Sanne Taveter uurib ajakirjanike heaolu kohta – mis motiveerib neid ajakirjanduses töötama ning mis toob neile töö juures rõõmu.

1. TEOREETILISED JA EMPIIRILISED LÄHTEKOHAD

Selles peatükis annan ülevaate kohaliku ajakirjanduse tähtsusest ja vajalikkusest, digitaliseerumisega seotud proovikividest ja võimalustest ning auditooriumi ootustest ja vajadustest kohalikule ajakirjandusele. Samuti kirjutan ajakirjanike heaolust nende töökeskkonnas. Lisaks kirjeldan lühidalt ka Eesti kohalikku ajakirjandust, Eestis tehtud tudengitöid ning kõige viimases alapeatükis tutvustan töö eesmärki ja uurimisküsimusi. Minu bakalaureusetöö asetub interpretivismi paradigmasse, sest töö eesmärk on mõista ja lahti seletada, kuidas mõjub digitaliseerumine kohalike ajakirjanike töövõtetele. See sobib interpretivismi paradigmaga, sest selle puhul uuritakse tähendusi ja tõlgendusi, mida inimesed tegelikkusele omistavad (Tartu Ülikool, i.a).

Olen valinud enda bakalaureusetööks just sellised alapeatükid, sest minu töö keskmes on kohalikud ajakirjanikud ja milliseid valikuid nad teevad informatsiooni edastamisel. Seda mõjutab omakorda auditooriumi ootused selle suhtes, mida nad kohalikult ajakirjanduselt soovivad ning kuidas nad on valmis infot tarbima. Töökeskkond on tähtis, sest mõjutab, millised võimalused on ajakirjanikel oma töö tegemiseks.

1.1 Kohaliku ajakirjanduse tähtsus ja vajalikkus

Kohaliku ajakirjanduse puhul on teadlased rõhutanud kolme olulist sotsiaalset ja kultuurilist rolli: kohalikud ajalehed kajastavad kohalikke uudiseid ning poliitikat, vahendavad kultuuri ja identiteeti ning pakuvad platvormi avalikuks aruteluks (Hess ja Waller, 2017; Olsen jt, 2020). Tänu kohalikule ajakirjandusele saame teada, mis toimub näiteks väiksemates Eesti kohtades, mida ei pruugi kajastada suured üleriigilised väljaanded, kuid on kohaliku elu ja sealsete inimeste jaoks oluline.

Kohaliku ajakirjanduse kohta on teadlastel erinevaid seisukohti ning see tekitab vastakaid tundeid. Nielsen (2015) on välja toonud kaks arvamust – kohalik ajakirjandus on paljude arvates halb, sest see on pealiskaudne ning teenib kogukonna asemel pigem reklaamijate huve. Teisalt peavad paljud kohalikku ajakirjandust väga oluliseks ja asendamatuks, sest see annab kohalikele vajalikku informatsiooni ning seob kogukonda ühtseks (Nielsen, 2015). Lisaks on kohalik ajakirjandus oluline demokraatia seisukohast – inimestel on vaja infot

nende piirkonnas võimul olevate poliitikute kohta ning milliseid otsuseid tehakse (Napoli jt, 2018). Seega pole kohalikul ajakirjandusel puhtalt infovahendamise ja kogukonna sidumise roll, vaid see täidab ka valvekoera funktsiooni – kohalikele on oluline edastada infot just nende poliitikute ja teistel võimupositsioonidel inimeste kohta, kes mõjutavad kogukonna elu ja selle edendamist.

Kohalike lehtede hääbumine ja kadumine tekitab mitu probleemi. Maakonnalehtede sulgemine võib tekitada uudistekõrbeid (ingl *news deserts*), mis tähendab, et kogukonnad ei saa enam uudiseid, mis rahuldaksid nende informatsiooni- ja teabevajadusi või on ligipääs neile väga piiratud (Mathews, 2022; Napoli jt, 2018).

Uudistekõrbed on „kogukonnad maal või linnas, kus elanikel on väga piiratud juurdepääs sellistele usaldusväärsetele ning kõikehõlmavatele uudistele ja teabele, mis toidavad demokraatiat rohujuuretasandil” (Abernathy, 2020: 18). Uudistekõrbed hakkasid välja kujunema 2000. aastatel Ameerikas, kui tekkisid meediaturul muutused majanduslike raskuste tõttu – Ameerikas on alates 2004. aastast suletud 2100 ajalehte ning selle tõttu pole umbes 1300-1800 kogukonnal enam kohalikku lehte (Abernathy, 2020). Uudistekõrbed tähendavad teisisõnu, et kohalikud kogukonnad ei saa enam infot selle kohta, mis toimub nende kogukonnas ja ümbruses, millel on otsene mõju nende eludele.

Napoli jt (2018) kirjeldavad kaheksat kategooriat, mis kuuluvad kriitilise informatsiooni- ja teabevajaduse hulka: hädaolukorrad ja riskid, tervis, haridus, transport, keskkond ja planeeringud, majandus, kodanikuinfo (näiteks mittetulundusühingud ja institutsioonid) ning poliitika. Uudistekõrbeid ning nende tagajärgi on uuritud peamiselt Ameerikas – näiteks seda, kuidas on kohalike lehtede sulgemine mõjutanud inimeste igapäevaelu ja nende üldist kogukonna tunnetust. Mathews (2022) leidis, et kohalikud igatsesid koosviibimisi, neil kasvas isoleerituse tunne ning samaaegselt vähenes uhkus enda kogukonna üle. Samuti märkisid paljud, et uudiste puudumiste tõttu peavad nad ise käituma ajakirjanikena ehk otsima iseseisvalt uudiseid veebilehtedelt ja sotsiaalmeediast (Mathews, 2022). Teisisõnu võib maakonnalehtede sulgemine tekitada raskusi inimeste teabevajaduste täitmisel, mille tagajärjel on kogukonnad sunnitud otsima infot iseseisvalt ning teistest allikatest.

Kohalike lehtede sulgemine ja uudistekõrbed võivad mõjutada näiteks ka inimeste poliitilist käitumist (Shaker, 2014). See on jällegi oluline demokraatia seisukohalt. Shaker (2014) uuris

Ameerika linnade Seattle ja Denveri elanike kodanikuaktiivsust pärast kahe kohaliku lehe sulgemist ning tema tulemused näitavad, et kohalike lehtede sulgemised võisid langetada inimeste kodanikuaktiivsust. Kuigi ta selgitas, et tõenäoliselt on kodanikuaktiivsuse languse taga mitu erinevat põhjust ning ajalehtede sulgemine pole ainuke, siis andmed viitavad sellele, et kohalike lehtede sulgemine mõjutab kodanike aktiivsust ja kaasamist (Shaker, 2014). See tähendab, et kohalike lehtede sulgemisel ja info piiratusel võivad olla tagajärjed mitte ainult indiviiditasandil, vaid ka laiemalt.

Karlsson ja Rowe (2019) sõnul toimub kohalikus ajakirjanduses kaks arengusuunda samaaegselt: traditsiooniline ajakirjandus liigub kohalikest kogukondadest eemale (uudistetoimetuste vähendamised või sulgemised) ning tekkimas on uut tüüpi ajakirjandus kodanikuajakirjanduse kujul. Carson jt (2016) leidsid, et Austraalia kogukonnagrupid kasutavad sotsiaalmeediat, et ühendada kogukonda ja vahendada uudiseid ning kohalike teenuste pakkujad kasutavad samuti sotsiaalmeediat ära samal eesmärgil. Kui ajakirjanikud lahkuvad, siis muutub kajastuste maht ja kvaliteet ning traditsioonilisest meediast väljaspool inimesed saavad tänu oma geograafilisele seotusele aidata kajastamisele kaasa (Karlsson ja Rowe, 2019).

Vastuargumendina distantse tekkimisele võib öelda, et ajakirjanike kohapealset puudumist saab kompenseerida või isegi parandada digitaalse suhtlusviisiga, kuid digitaalsed vahendid ei suuda siiski täielikult tasa teha kohalolu puudumist (Karlsson ja Rowe, 2019). Lisaks ei pruugi kohalikud täielikult usaldada ajakirjanikke, kes tulevad n-ö väljastpoolt nende piirkonda sündmusi kajastama või lugusid kirjutama – elanike arvates ei pruugi ajakirjanik olla siiras ning võib teha faktilisi vigu, sest pole asjadega nii hästi kursis (Frank, 2003). Teisisõnu, kohalikke ajakirjanikke on vaja selleks, et kajastada teemasid kvaliteetselt ning ainuüksi digivahenditest ei piisa, et täita lünki.

Võttes kokku peatükis esitatud uuringute tulemusi ja seisukohti, siis üldistades võib öelda, et hoolimata uutest arengusuundadest ja tehnoloogia pealetulekust on kohalik ajakirjandus siiski säilitanud oma tähtsat rolli kogukondades ning nõudlus kvaliteetse ajakirjanduse ja ajakirjanike järgi on püsinud.

1.2 Proovikivid: digitaliseerumine

Digitaliseerumine on pikaajaline protsess, mis on kestnud aastakümneid ning jätkub tänaseni. Ajakirjanduses peetakse digitaliseerumise ja veebiajakirjanduse alguseks aastaid 1994-1995, kui tekkisid esimesed veebibrauserid nagu Netscape ja Microsoft Explorer ning juba 1996. aastaks olid enamik uudisteväljaandeid veebis (Scott, 2005). Sama oli ka Eesti väljaannetega – Eesti Päevaleht, Ärileht ja Postimees olid veebis juba 1995. aasta lõpus, Maaleht liitus 1999. aastal ning samal ajal loodi ka Delfi, mis oli juba täielikult veebipõhine väljaanne (Himma-Kadakas, 2018).

Himma-Kadakas (2018) on jaotanud Eesti veebiajakirjanduse nelja etappi:

1. 1995.-2000. aasta: „staatiline” etapp
2. 2000.-2008. aasta: üleminek trükimeediast veebi
3. 2008.-2012. aasta: kiirete ja odavate uudiste tootmine
4. Alates 2012. aastast: liikumine sõltumatute platvormide suunas

Esimene etapp oli enda olekult algeline – kuni 2000. aastani kopeeriti ajalehes ilmunud lugu, postitati muutmata kujul veebi ning lugusid sai veebiväljaannetest tasuta lugeda, mistõttu oli tegemist „staatilise” faasiga (Himma-Kadakas, 2018). See tähendab, et veebi ei tehtud originaalseid lugusid ega sisu. Scott (2005) kirjeldab, kuidas algelisusest hoolimata hakati üsna kiiresti mõistma veebi eripärasid ja neid tasapisi kasutama – sisu rühmitati vastavalt teemadele ning sageli lisati pealkirjale näiteks hüperlink, mis suunas lugeja edasi ülejäänud loole. Ajakirjanikud avastasid peagi enda jaoks ka 24-tunnise uudistetsükli formaadi, mis tähendas, et uudiseid sai hakata tegema ja vahendama ööpäev läbi (Scott, 2005). Veeb tekitas meediamajadele samaaegselt ka palju segadust. Toimetused ei teadnud, kuidas teha paberlehest teistsugust sisu, kuidas muuta veebiväljaanded kasumlikuks ehk raha teenida ning veebi suhtuti pigem halvasti, sest puudus originaalsisu või seda oli vähe (Himma-Kadakas, 2018).

Digitaliseerumine on muutnud ka seda, kuidas ja kus inimesed meediat kasutavad ning uudiseid loevad. Eestis tehtud uuringus „Mina. Maailm. Meedia” (MeeMa) uuriti muuhulgas eestlaste meediakasutust ning selle muutumist aastatel 2002-2014. Tulemused näitasid, et eestlaste hulgas toimusid nende aastate jooksul märkimisväärsed muutused. Nimelt vähenes traditsioonilise meedia tarbimine (televisiooni vaatamine, raadio kuulamine ning eriti tugevalt

ajalehtede lugemine), kuid veebiväljaannete jälgimine kasvas igas vanuserühmas ning aina rohkem loetakse uudiseid just internetist (Vihalemm jt, 2017). See tähendab, et kui lugejad loevad aina enam uudiseid internetist ja kasutavad vähem teisi kanaleid, siis see on mõtlemiskoht ka väljaannetele, kuidas oma lugejaid hoida või nendega kaasas käia. Duffy ja Ang (2019: 379) on seda kirjeldanud kui „digitaliseerumine juhib, ajakirjandus järgneb”.

Himma-Kadakas (2018) kirjutas, kuidas veebiajakirjanduses ning veebi sisu tootmises hakkas suurem muutus tulema 2010. aastate jooksul, kui mõisteti, et inimeste meediatarbimise harjumused ning kanalite eelistused on muutunud. Meediaväljaanded hakkasid oma veebisisu tegema rohkem mitmekesisemaks (hakati kasutama graafikuid ja teisi interaktiivsemaid lahendusi) ning veeb kui meedium ja veebiajakirjanikud hakkasid näitama oma potentsiaali ning võimeid, mida oli seni vähem näha (Himma-Kadakas, 2018). See annab märku sellest, et inimeste üleminek suuremas mahus veebipõhiste kanalite kasutamisele võis ajendada ajakirjandust muutma seda, kuidas nad oma sisu teevad ja tegelema aktiivsemalt veebiga.

Viimased paarkümmend aastat on internet ja sotsiaalmeedia mõjutanud ning muutnud väga paljusid valdkondi. Ajakirjandusmaastiku muutuste põhjus on peamiselt digimeedia pealetulek, kuid oluline on mainida, et kohalikus ajakirjanduses on digimeediast tingitud muutused ja nende tagajärjed erinevad sõltuvalt riigist, meediaväljaandest ning kohalikest kogukonnast (Hess ja Waller, 2017; Nielsen, 2015). Sellest tulenevalt on digitaliseerimise tõttu kohalik ajakirjandus ja nendes väljaannetes töötavad ajakirjanikud vastamisi sarnaste probleemidega, kuid detailid on igas väljaandes erinevad.

Üks väljakutse on kohalike väljaannete ja ajakirjanike jaoks olnud digitaliseerumisega kohanemine ning raskused üleminekul paberilt veebi. Digitaliseerumine on endaga kaasa toonud majanduslikud raskused, uudistetoimetuste sulgemised või toimetuste suuruste vähendamised ning reklaamitulu vähenemised (Carson jt, 2016; Jenkins ja Nielsen, 2020; Jerónimo jt, 2022). Kõik need on tekitanud küsimusi, kuidas jääda ellu pidevalt muutuvast digiajastusest ja mida selleks teha.

Lisaks digitaliseerumisele toimub samaaegselt ka toimetuste konvergeerumine ehk koondumine. Konvergeerumine on igas asutuses väga erinev ning oleneb palju sisemistest teguritest, nagu näiteks tavad, rituaalid ja rutiinid, ning välistest teguritest, milleks on näiteks konkurents ja avalikkus (Deuze, 2004). Teisisõnu on konvergeerumine ja selle protsess igas

meediaväljaandes unikaalne vastavalt nende omadustele. Kuigi konvergeerumine on väga lai mõiste, siis on Dupagne ja Garrison (2006) loonud meedia konvergeerumise mudeli, mis käib just uudistetoimetuste kohta ning koosneb kolmest osast. Tehniline konvergeerumine tähendab, et info koondub digitaalsel kujul ehk toimub digitaliseerumine (interneti ja sotsiaalmeedia laialdane levik); meediaturu konvergeerumine tähendab, et suurenevad toimetuste omavahelised koostööd ning meediaettevõtted ühinevad omavahel; kolmas on regulatiivne konvergeerumine ehk õigusnormide ja eneseregulatsiooni täiendamine vastavalt vajadusele, mis võib tekkida seoses digimeedia omapäradega, mida traditsioonilistel meediumitel polnud (Dupagne ja Garrison, 2006; Verweij, 2009).

Dupagne ja Garrison (2006) kirjeldasid oma mudeli juures, kuidas konvergeerumisel võivad olla tagajärjed, mis puudutavad ka ajakirjanikke. Ajakirjanike vaatepunktist võib konvergeerumine ühelt poolt olla neile kasulik ning pakkuda palju uusi võimalusi. Näiteks kirjeldab Verweij (2009), kuidas tänu sellele võiks ühineda ajalehtede põhjalik kajastus, televisiooni vahetus ning veebi interaktiivsus ja kiirus. Konvergens võib tekitada ka erinevate koostööde kasvu, näiteks traditsiooniliste uudistetoimetuste ning kaasaegsemate meediumite vahel (Deuze, 2004). Verweij (2009) uuris trüki-, raadio-, televisiooni- ja veebilehtede konvergeerumist Lõuna-Aafrika meedimaastikul ning leidis, et ajakirjanikud ei tööta enam ühel kindlal meediumil, vaid nende ülesanne on vahendada uudiseid olenemata platvormist. See tähendab, et konvergeerumise üks potentsiaal ajakirjanikele ja nende tööle võib olla see, et erinevate meediumite omadused saavad ühes kohas kokku ning ühinevad selle tulemusena.

Ajakirjanikud on aga kirjeldanud, kuidas kahte meediumisse – paberlehte ja veebi – pole olnud lihtne toota sisu samaaegselt. Ameerikas tehtud uuringus (valimiks 324 kohalikku ajakirjanikku üle riigi) tunnistasid enam kui pooled nendest, et toodavad veebi rohkem sisu kui kolm aastat tagasi ning 54 protsenti nendest toodab sisu nii paberlehte kui ka veebi, muuhulgas on kasvanud ühe nädala jooksul tehtavate lugude arv (Radcliffe ja Wallace, 2022). See näitab, et veebi osakaal on tõusnud ning paber on muutumas teisejärguliseks, kuid siiski pole selle tähtsus kadunud. Kahte meediumisse samaaegselt sisu tootmine on aga suurendanud ajakirjanike töömahtu. Austraalias tehtud uuring kohalike ajakirjanike hulgas on näidanud veel ka seda, et toimetuse liikmed peavad samaaegselt tegelema ning toime tulema mitmete tökohustuste ja digitaalse meedia ülesannetega (Carson jt, 2016). See ilmestab seda,

et veebi tähtsus on aja jooksul aina kasvanud ning sisu toodetakse rohkem, kuid paberlehte pole siiski ära unustatud.

Digitaliseerumine on toonud uusi ülesandeid ka ajakirjanikele isiklikult. Veebiajakirjandus nõuab teatud oskuseid, mille väljaõpe võib olla ajakirjanduses puudulik (Carson jt, 2016; Hastjarjo, 2017). Ajakirjanike puhul peetakse kõige olulisemaks mitmekülgseid oskuseid, milleks on näiteks teadmised väljaspool meediavaldkonda ning kriitiline mõtlemine ja pädevus erinevatel teemadel, ent veebiajakirjanike puhul peetakse veel tähtsaks oskust teha ning töödelda video- ja pildimaterjali (Himma-Kadakas, 2018). Seega on veebiajakirjanduses olulised ka tehnilised oskused ning toimetulek digiplatvormide ja tehnikaga.

Hastjarjo (2017) kirjutab, et kuna uue meedia kasutamine on tekitanud kohalikus ajakirjanduses multimeediumid ja -platvormid uudiste tegemisel ning jagamisel, siis see nõuab rohkem oskuseid ajakirjanikult ning uut lähenemist, kuidas ajakirjandust õppida ja õpetada. Eesti veebitoimetusi uurides on leitud, et toimetuste kasutatavad praktikad ning oskused pole piisavad põhjaliku ja kvaliteetse veebiajakirjanduse sisu jaoks (Himma-Kadakas, 2018). See tähendab, et ajakirjanike oskustes on puudujääke veebiajakirjanduse tegemiseks.

Üleminek trükimeediast veebi ning digitaliseerumine on mõjutanud veel ka seda, kas ja kuidas väljaannet lugeda saab. Algselt oli sisu veebis tasuta, aga kuna see polnud kasumlik, siis hakati panema veebisisu maksumüüri taha, mis tähendab, et sisule on juurdepääs piiratud ning selle eest peab maksma (Olsen jt, 2020). Praeguseks on enamus väljaandeid maksumüüri rakendanud, seda ka Eestis, kuid maakonnalehed on keerulisemas seisus.

Maksumüüride rakendamist ning nende mõjusid ja tagajärgi on uuritud ka kohaliku ajakirjanduse kontekstis. Olsen jt (2020) leidsid, et alates maksumüüri kehtestamisest vähenesid kohalikel väljaannetel nii lehekülje külastamiste arv kui ka unikaalsete külastajate arv, seda olenemata maksumüüri tüübist. Maksumüüre on erinevaid, kuid peamiselt eristatakse kolme: kõva maksumüür (juurdepääs tervele sisule eeldab tellimist), mõõdukas maksumüür (kindel arv artikleid on tasuta enne maksustamist) ning pehme maksumüür, kus osa sisust on tasuta, kuid osa on maksustatud (Hjarvard ja Kammer, 2015; Olsen jt, 2020).

Võttes kokku peatükis esitatud uuringute tulemused, siis on digitaliseerumine pannud proovile nii kohaliku ajakirjanduse kui ka nendes väljaannetes töötavad ajakirjanikud. Ühelt poolt on kärbitud toimetusi ja nende suuruseid, raskuseid on üleminekul paberleheltele veebi, kuid samaaegselt on veeb toonud ajakirjanikele ülesandeid juurde. Ka kohalikus ajakirjanduses on aina olulisemaks muutunud ajakirjanike enda oskused ja ettevalmistus, et veebiajakirjandust teha ning digitaliseerumisega kohaneda.

1.3 Kohaliku auditooriumi ootused ja vajadused kohalikule ajakirjandusele

Ajakirjanikud ei tee ajakirjandust iseendale, vaid laiemale avalikkusele ehk neil on auditoorium. Kuna auditoorium on väga lai mõiste, siis enda bakalaureusetöös mõtlen ma selle mõiste all maakonnalehtede lugejaid, kes loevad kohalikku väljannet nii paberlehel ja/või veebis. Kuigi auditooriumiuuringuid on tehtud ka Eestis, siis on tegemist keeruliste uuringutega, sest inimeste meediakasutus on väga individuaalne ning interneti tõttu veel rohkem killustunud (Vihalemm jt, 2017).

Sellest hoolimata on palju uuritud lugejate vaadet kohalikule ajakirjandusele: millised on nende ootused väljaannetele, kuidas väljaanded nende arvates hakkama saavad digiajastul ning mida nad peavad uudisväärtuslikuks (Olsen, 2020; Olsen 2021). Auditooriumipoolne seisukoht uudisväärtuste kohta on eriti oluline sellepärast, et see aitab paremini aru saada, kuidas ja millist rolli peaks kohalik ajakirjandus mängima digimeedia keskkonnas (Olsen, 2021). Sellest saab järeldada, et auditooriumi vajaduste ja rahulduste täitmine on oluline kohalike väljaannete jätkusuutlikkuseks ning ellujäämiseks.

Üheks väga oluliseks vajaduseks kohaliku ajakirjanduse puhul on hüperlokaalsus, mida on välja toonud nii ajakirjanikud ise kui ka auditoorium (Olsen, 2020; Radcliffe ja Wallace, 2022). See tähendab, et inimesed soovivad peamiselt lugeda lugusid oma kodukohast, seda puudutavatest asjaoludest ning inimestest, kes ümberringi elavad.

Carson jt (2016) leidsid, et hüperlokaalne ajakirjandus seisab silmitsi mitmete ülesannetega. Üks nendest on jätkusuutlikkus ehk rahastuse ja inimressursside võimekus veebi sisu toota, üles laadida ning toimetada; teiseks väljakutseks on meedia killustatus ehk toimetuse jaoks võib osutada kulukaks erinevate meediakanalite ja kommunikatsiooni strateegiate

kasutamine, et jõuda erinevate inimgruppideni (Carson jt, 2016). Selle põhjal võib öelda, et kohalikus ajakirjanduses on oluline koht ka ajakirjanike oskustel toota sisu veebi ning kuidas üldse jõuda auditooriumini, kes seda sisu ka tarbiks.

Olsen (2020) uuris näiteks varajases täiskasvanueas inimeste valmisolekut kohaliku ajakirjanduse eest maksta ning tulemused näitasid, et osalejad pidasid kohalikke uudiseid tähtsaks, kuid inimesed, kelle valmidus uudiste eest maksta oli väiksem, pidasid kohalikkude ajakirjandust ka vähemtähtsamaks. Kui välja jätta mõned erandid, siis üldiselt oli osalejate kokkupuude paberlehega harv ehk peamiselt eelistati veebi (Olsen, 2020). See tõstatab küsimuse, et kui noored eelistavad pigem veebi, loevad uudiseid rohkem veebist ning on valmis ka sisu eest maksma, siis kas see suudab mõjutada kohaliku ajakirjanduse digitaliseerumist ka tulevikus.

Eelmainitud uuringuid kokkuvõttes saab öelda, et kohaliku ajakirjanduse püsima jäämise jaoks on oluline see, mida inimesed lugeda tahavad ning mis tingimustel nad oleksid valmis selle eest ka maksma. Hüperlokaalsus huvitab kogukondasid kõige enam ning selle olulisust on esile tõstnud ja rõhutanud ka kohalikud ajakirjanikud ise.

1.4 Ajakirjanike heaolu töökeskkonnas

Ajakirjaniku tööd mõjutab palju ka toimetuse ehk milline on nii töökorraldus kui ka tehnilised võimalused töö tegemiseks. Himma-Kadakas (2018) leidis oma doktoritöös, et ajakirjanduslike oskuste toimimine veebiajakirjanduses sõltub sellest, kuidas teatud ülesandeid praktikas täidetakse, milline on nende jaotus ajakirjanike ja toimetuste vahel ning kuidas kasutatakse inimressurssi üldiselt. Konvergeeritud uudistetoimetuste tõttu on ajakirjanikud vastamisi suurema töökoormuse ja tähtaegadega, mis omakorda tähendab, et tuleb kohaneda rööprähklemise, mitmekülgsuse oskuste omandamisega ning toota ajalehtedele väiksemate toimetustega rohkem sisu (Ivask, 2017). Seega oleneb palju sellest, kuidas on toimetused oma tööd korraldanud, sest see mõjutab ajakirjanikke ja nende töötegemist.

Austraalia kohalikkude ajakirjandust uurides on leitud, et paljudes kogukondades tegid ajakirjanikud rohkem, kui nende ressursid võimaldasid (Carson jt, 2016). Sama on öelnud ka näiteks Ameerika kohaliku televisiooni ajakirjanikud, kes kirjeldasid, et peavad tegema

vähemaga rohkem ja lisaks tekitab ajapuudus tegevusteks omad piirangud (Reinardy ja Bacon, 2014). Ajapuuduse probleemi on välja toodud ka Eesti veebitoimetusi uurides. Kui kärbitakse töötegemise aega või hoopiski kiirendatakse selle protsessi, siis väheneb ka ajakirjaniku võimalus kasutada ja näidata enda mitmekülgseid oskuseid (Himma-Kadakas, 2018). See tähendab, et ajakirjanikel pole tihtipeale piisavalt aega, et ära kasutada platvormide täielikku potentsiaali ja enda oskuseid, mida veebiajakirjandus võimaldab.

Reinardy ja Bacon (2014) uuringus ütlesid ajakirjanikud, et kärped uudistetoimetustes süvendavad probleemi, et nad peavad tegema rohkem, kui nende ressursid selleks tegelikult võimaldavad. Ajakirjanikud, kes on otsustanud ära lahkuda, on märkinud, et nende tervis, isiklikud suhted ja professionaalne elu uuel töökohal on paranenud, sest stressi on vähem, kuid nad jätkuvalt tunnevad vahel puudust ajakirjanduse tegemisest (Reinardy jt, 2021). Stress ja pingetaluvus on seega olulised omadused ajakirjanduse elukutse puhul. Ajakirjanikud on öelnud veel ka seda, et koondamised tekitasid neile juurde rohkem tööülesandeid, mis omakorda tähendab töökoormuse kasvu ning nende sõnul on samaaegselt muret tekitav ka uudiste kvaliteedi langus (Reinardy ja Bacon, 2014).

Uudiste kvaliteedi langus võib olla tingitud ajapuudusest ja -survest – uudised pole tihtipeale täielikult valmis ning hoolimata ajakirjanike pidevatest täiendamistest on info killustunud ning lugejal võib selle tõttu puududa toimunust hea ülevaade (Hastjarjo, 2017). Samuti võib see kaasa tuua uudiste edastamisel elementide väljajätmist, mis võib soodustada vale või eksitava teabe levitamist (Himma-Kadakas, 2018). Rasked majanduslikud olud on mõjutanud töö intensiivsust ka Eesti uudistetoimetustes – ajakirjanikud tundsid, et ajakirjanduslikuks uurimistööks kulunev aeg on vähenenud, aga tööaeg üldiselt on suurenenud (Harro-Loit ja Lauk, 2016). See annab märku sellest, et ajakirjanikud peavad veebis jooksvate sündmuste kohta välja panema info isegi siis, kui puudub täielik ülevaade ja seetõttu täiendatakse uudist jooksvalt. Veebiajakirjandus on suurendanud uudiste tegemise, koostamise ja avaldamise tempot.

Majanduslik surve ja kärpimised on omakorda avanud ajakirjanike jaoks uued võimalused, kuidas teha vähesega rohkem. Aina populaarsemaks on muutunud eriti kohalikul tasandil ajakirjanike omavaheline koostöö, et toime tulla majanduslike ja ametialaste raskustega, mis on kärpinud nende võimalusi pakkuda kohalikele kvaliteetset ajakirjandust (Jenkins ja Graves, 2022). Sellist koostöövõimaluste tekkimist on osalt aidanud luua digitaalsed

platvormid ja vahendid, mis on toonud uued lähenemised uudiste tekkimisele ja levitamisele ning võimaldab kaasata erinevaid organisatsioone ja avalikkust (Martínez de la Serna, 2018). See on järjekordne näide, kuidas kohalik ajakirjandus suudab kohaneda ja areneda digiajastul.

Sellised koostööd aitavad ajakirjanikel tihti pakkuda kohalikku konteksti riiklikele probleemidele, Ameerika puhul näiteks Black Lives Matter liikumine ning koroonapandeemia kajastamine (Jenkins ja Graves, 2022). Ameerikas on ajakirjanikud öelnud, et kohalikul tasandil koostöö tegemine on aidanud saada juurdepääsu vähekajastatud teemadele, geograafilistele aladele ja allikatele ning tekitanud avalikke arutelusid (Bryant, 2017). Kohalikud ajakirjanikud on esile toonud veel ka seda, et omavaheline koostöö aitab käsitleda teemasid, mis muidu võivad märkamata jääda, suunata neile tähelepanu ning suhelda tõhusamalt oma kogukondadega (Jenkins ja Graves, 2019).

Kuigi Ameerikat on suuruse mõttes väga keeruline Eestiga võrrelda, on ka meie kohalikus ajakirjanduses toodud kohalikku konteksti üleriigilistesse probleemidesse, näiteks koroonapandeemia, ohtlikud koerterünnakud või Nursipalu harjutusvälja laiendamine, mis on otseselt seotud Eesti julgeolekuga, kuid puudutab lähedalt kohalikku kogukonda ja sealsete inimeste elu. Need näited jällegi ilmestavad seda, kuidas väga olulist rolli mängib hüperlokaalsus – üleriiklikud väljaanded võivad kajastada näiteks koroonapiirangutest tingitud raskuseid üldiselt, kuid kohalike jaoks on oluline teada, mis toimub just nende piirkonnas ning kuidas see nende elu ja tegemisi mõjutab.

Ajakirjanike heaolu töökeskkonnas ning motivatsioon on oluline veel teistegi põhjuste tõttu. Nimelt mõjutab ajakirjanduse töö iseloom, intensiivsus ja keskkond ka seda, kas ja mil määral ajakirjanikud soovivad seda tööd teha. Töoga rahulolematud on väljendanud soovi lahkuda või on veel kahevahel, kas lahkuda või mitte (Ivask, 2017).

Uuringute kokkuvõtteks saab öelda, et kombinatsioon töökoormusest, ajapuudusest ja -survest ning majanduslikest raskustest mõjutavad ajakirjaniku heaolu ning motivatsiooni antud tööd teha ning valdkonnas tegutseda. Kohalikud ajakirjanikud on eriti mõjutatud kärbetest ning on sunnitud välja mõtlema loovaid lahendusi, kuidas hakkama saada väiksemate ressurssidega, mis tekitab piiranguid. Ajakirjanikud on välja toonud veel ka selle, et töö on muutunud intensiivsemaks ning veebiajakirjandus on tõstnud uudiste tootmise tempot, mis võib tekitada kahtlusi, kas üldse sellel ametikohal enam jätkata.

1.5 Innovatsioon: milliseid uusi võimalusi toob digiajastu kohalikule ajakirjandusele?

Internetist ja digiajastust rääkides ei saa aga öelda, et see on toonud ajakirjandusele ainult raskuseid ja väljakutseid – samaaegselt on see toonud ajakirjanikele ka palju uusi võimalusi, kuidas ajakirjandust teha ning enda auditooriumiga suhelda. Eesti ajakirjanike sõnul on märkimisväärselt tõusnud tehniliste oskuste ja otsingumootorite kasutamise tähtsus, samuti on tänu internetile muutunud aktiivsemaks suhtlus auditooriumiga (Harro-Loit ja Lauk, 2016). Nagu auditooriumi ootuste peatükis öeldud sai, siis on aktiivne suhtlus auditooriumiga oluline eriti kohalike väljaannete jaoks. Kohalikult meedialt oodatakse, et nad hoiaksid sidemeid kohaliku kogukonnaga kas siis käsitletud uudiste ja probleemide kaudu või erinevate platvormide abil (Jerónimo jt, 2022).

Ameerika uuringus ütlesid 81 protsenti kohalikus televisioonis töötavatest ajakirjanikest (valimi suurus oli 887 ajakirjanikku), et nende töötamine on võrreldes varasemate aastatega muutunud just sotsiaalmeedia ja digitaalsuse tõttu – näiteks peavad ajakirjanikud postitama uudiseid nii veebilehele kui ka erinevatele sotsiaalmeediakanalitele (Reinardy ja Bacon, 2014). Reinardy ja Bacon (2014) uuringus väljendasid ajakirjanikud, et peavad näiteks tegema sama lugu erinevatele platvormidele ehk meediumitele, kuid tihtipeale on olulisem saada lugu valmis enne just veebi jaoks, kui näiteks televisiooni. Samas on oluline mainida, et Ameerika meediamaastik ning seal töötavate ajakirjanike arv on suurem kui Eestis, seega ei saa Eestis samasuguseid järeldusi teha või tulemusi üks ühele võrrelda.

Võib öelda, et internet ja veeb on piiramatud. See omakorda tähendab, et ajakirjanikud saavad veebi panna nii palju infot, kui soovivad ning ei pea mõtlema tähelepanekidele või teistele piirangutele, mida seab näiteks paberleht (Hastjarjo, 2017; Stuart, 2006). Samuti on veebis võimalik lisada videoid, graafikuid ning teisi interaktiivseid võimalusi, mida lehte ei saa või on võimalik kombineerida nii raadio, televisiooni kui ka paberlehe meediumite võimalusi ühele platvormile kokku (Himma-Kadakas, 2018). Seega pakub veeb varianti ühendada kõiki meediume, mis omakorda laiendab võimalusi, mida saab ajakirjanik teha ja kuidas.

Ühe kõige suurema muutuse on tõenäoliselt toonud sotsiaalmeedia, mis on muutunud ajakirjanikele üheks töötegemise lisakohaks ja -võimaluseks, kuidas auditooriumiga suhelda

(Carson jt, 2016; Hastjarjo, 2017; Jerónimo jt, 2022). Carson jt (2016) leidsid, et sotsiaalmeedia võimaldab kohalikel väljaannetel laiendada oma auditooriumi, sest tänu sellele on võimalik jõuda inimesteni, kes elavad konkreetse kohaliku väljaande geograafilistest piiridest väljaspool. Samuti on sotsiaalmeedia muutunud oluliseks kohalike elanike jaoks, sest seal on võimalik uudiseid hankida lisaks meediaväljaandele näiteks ka kogukonnagrupidest (Carson jt, 2016).

Ka eestlaste puhul on sotsiaalmeedia jõudsalt kanda kinnitanud. Eestis läbi viidud MeeMa uuringu andmetel eelistavad ligi pooled eestlastest just internetikeskkonda ning esile on tõusnud ka uus meediakasutaja tüüp, kes kasutabki peamiselt ainult sotsiaalmeediat ja väga harva veebilehti või internetiportaale (Vihalemm jt, 2017). See tähendab, et sotsiaalmeedia võib pakkuda ajakirjanikule platvormi, kuidas jõuda ka nende inimesteni, kes võib-olla eraldi uudisteväljaandeid ei loe, kuid näevad näiteks ajakirjaniku postitust ja saavad selle kaudu peamise info kätte või otsustavad uudise avada, et seda lugeda. Teisisõnu võib ajakirjanik juurde saada potentsiaalseid lugejaid ning auditoorium võib laieneda.

Kuigi sotsiaalmeedia on aidanud laiendada kohalike ajakirjanike tegevusi, siis ei kasuta kõik sotsiaalmeedia võimalusi täielikult ära. Jerónimo jt (2022) kirjutasid, et kuigi sotsiaalmeedias kohalolek ning selle kasutamine on tõusnud, siis valmisolek suhelda auditooriumiga selle kaudu on pigem madal. Nimelt näevad nad sotsiaalmeediat pigem abivahendina uudiste tegemisel ja koostamisel (teemade otsimisel ning allikatega ühenduse võtmisel), kuid kõik ei pea vajalikuks astuda auditooriumiga dialoogi, mistõttu võivad nad olla oma kohalikust kogukonnast kaugemal, kui tegelikult arvavad (Jerónimo jt, 2022). Samas on näiteid ka sellest, kuidas ajakirjanikud kasutavad sotsiaalmeediat ära, et kaasata uusi lugejaid ning arendada oma identiteeti või reklaamida oma meediaorganisatsiooni (Carson jt, 2016). Üheks näiteks saab siin tuua Twitteri, kus on ka Eesti ajakirjanikel palju jälgijaid ning nad jagavad seal oma tööd ja lugusid, mis toob neid auditooriumile lähemale.

Selles peatükis esitatud uuringute põhjal saab öelda, et digitaliseerumine on toonud ajakirjanikele palju võimalusi, mida varem polnud olemas. Ajakirjandust on võimalik teha teistmoodi, kui eelnevad traditsioonilised meediumid seda võimaldasid ning eriti oluliseks on siinkohal tõusnud digitaalsed oskused. Oluliseks töövahendiks on saanud ka sotsiaalmeedia, mis võimaldab laiendada piire kohaliku ajakirjanduse jaoks. Samas ei kasuta ajakirjanikud

aga kõiki digimaailma võimalusi täielikult ära, mis võib kitsendada nende tööd ja potentsiaali, mis on välja tulnud ka eelmistes alapeatükkides.

1.6 Eestis tehtud uuringud ja tudengitööd

Kohalikku ajakirjandust on palju uurinud enda magistritöodes ka tudengid – näiteks on uuritud kohaliku ajakirjanduse väljaandeid, lugejate ootuseid ja vajadusi ning maksumüüri mõju kohalike väljaannete sisule. Selleks, et minu töös oleks rohkem ka Eesti konteksti, teen ma ülevaate raportitest ja tudengitöödest, mis on Eesti kontekstis väärtuslikud.

Eestis teevad kohalikku ajakirjandust peamiselt maakonnalehed ja ETV, millel on üle Eesti korrespondendid, kes teevad lugusid erinevatele meediumitele – „Aktuaalsesse kaamerasse”, raadiosse ning veebi. Kohalik leht keskendub ühe piirkonna elu kajastamisele, kuid jälgib samal ajal ka seda, mis riigis laiemalt toimub (Eesti Meediaettevõtete Liit, i.a). Maakonnalehed jagunevad meediaturul omanike poolest kaheks – meediakontserni Postimees Grupp kuuluvad ajalehed ning iseseisvad ajalehed.

Maakonnalehtede tähtsust on välja toonud ka Postimees enda kodulehel. „AS Postimees Grupi maakonna ajalehed katavad kuue ajalehega kaheksa maakonda Eestis, saades piirkondades parima katvuse ja olles kohaliku inimese esimene lugemiseelistus” (Faktum & Ariko, 2018, viidatud Postimees Grupp kodulehekül, i.a kaudu). See näitab, et paljude lugejate jaoks on maakonnalehed esimene meediakanal, kust nad informatsiooni ja uudiseid saavad.

Postimees on oma kodulehel kirjeldanud ka seda, kui palju püsilugejaid on maakonnalehtedel. Tartu Postimehel on püsilugejaid 25 000, Pärnu Postimehel 27 000, Lõuna-Eesti Postimehel 17 000, Sakalal 18 000, Virumaa Teatajal 17 000 ning Järva Teatajal 13 000 (Postimees Grupp kodulehekül, i.a). Kui kõik numbrid kokku arvutada, siis nähtub, et maakonnalehed kõnetavad vähemalt 117 000 inimest üle Eesti.

Paraku pole Eestis igas maakonnas enam oma lehte, mis on murekoht. Näiteks teatas Põlvamaa ajalehe Koit peatoimetaja 2019. aastal, et leht lõpetab ilmumise majandusraskuste tõttu, tuues põhjuseks, et maakonnas väheneva rahvastiku ning digimeedia pealetuleku tõttu

on tiraažid vähenenud ja paberlehe tegemine ei tasu enam ära (ERR, 2019a). Mõni kuu hiljem selgus, et Postimees Grupp soovib Koidu endale osta, sest näeb võimalust anda välja uut sisu Lõuna-Eesti Postimehe vahelekena (ERR, 2019b). Sellest hoolimata pole Põlvamaa elanikel enam täiesti enda eraldiseisvat maakonnalehte.

Teine murekoht, mis tekib kohalike ajakirjanduse väljaannete kadumisega on omavalitsuste infolehed. Omavalitsuste infolehed kasutavad ajakirjanduslikke võtteid, proovivad ühendada kogukonda ning nende vajadus kasvab piirkondades, kus on maakonnalehed nõrgad või puuduvad sootuks (Kõuts-Klemm, 2020). Teiseks sarnaseks väljundiks võib pidada vallalehti – mõlemad proovivad jätta endast ajakirjandusliku mulje, kuid tegemist pole siiski ajakirjandusega. Kohaliku lehe sõltumatust on maininud ka Eesti Meediaettevõtete Liit (i.a) oma kodulehel, kus on kirjas, et sõltumatu uudismeedia pole seotud kohalike omavalitsustega. Mõni lugeja on aga öelnud, et loeb lisaks kohalikule lehele ka vallalehte, sest sisu on tasuta ja lood räägivad rohkem kodukohast (Parksepp, 2021). Kuigi omavalitsuste infolehed ja vallalehed sisaldavad samuti kasulikku informatsiooni, siis ei suuda nad siiski täita maakonnalehede ja sõltumatu ajakirjanduse rolli.

Põhjaranniku peatoimetaja Erik Gamzejevi (2019) sõnul näitab sõltumatu kohalik ajakirjandus maakonna elujõulisust – see aitab vastu seista hääbumisele ning aidata kaasa uuendustele. Lisaks aitavad maakonnalehed ühendada elanikke, hoida maakonna identiteeti ning jäädvustada olulisi sündmusi ja kohalike tegemisi (Gamzejev, 2019; Kõuts-Klemm, 2020). Seega pole kohalik ajakirjandus vajalik ainult info edastamiseks ja vahendamiseks, vaid ka kohalike ühtseks sidumiseks ning identiteedi säilitamiseks.

Eesti tudengitöodes on uuritud ka seda, millest lähtuvad kohalikud väljaanded tasulise sisu tegemisel ning kuidas on näiteks maksumüüri kehtestamine mõjutanud väljaannete tööd. Kula (2016) kirjutas enda magistritöös, et kuigi paljud Eesti üleriigilised päeva- ja nädalalehed, sealhulgas ka maakonnalehed, on rakendanud maksumüürid, siis samas pole paljud maakonnalehed seda siiski veel teinud.

Maksumüüride kujunemise ajalugu on olnud Eestis mitmeosaline. Kui paberväljaanded hakkasid alguses oma sisu pakkuma ka veebis, siis oli see lugejatele valdavalt tasuta, sest arvati, et reklaam tuleb veebi üle samas suurusjärgus nagu see paberlehtede puhul oli (Kula, 2016). Samuti leidis sellist olukorda, et mõnede väljaannete paberlehe lood oli veebis

täismahus tasuta üleval, kuid mõni maakonnaleht (näiteks Vooremaa ja Rapla Sõnumid) pani veebi lugusid ainult osaliselt ning terve artikli lugemiseks pidi soetama paberlehe (Kula, 2016). See tähendab, et maakonnalehed on olnud sunnitud proovima ja katsetama erinevaid lahendusi, kuidas maksumüür ja tasuline sisu neile kõige paremini sobib.

Intervjuudest Eesti maakonnalehtede peatoimetajatega selgus, et ressursipuuduse tõttu mõeldakse vähem digiväljaande tellijale, kellele saaks luua veebilugude jaoks lisaväärtuseid – peamine fookus on paberlehe tellijatel ja nende kaitsmisel veebis lugude maksustamise kaudu (Kula, 2016). See omakorda tähendab, et lugejad ei näe veebiuudiste tellimisel mõtet, kui nendele pole sisuliselt midagi juurde lisatud. Seda ilmestab ka Parksepa (2021) tehtud magistr töö, kus inimesed ütlesid, et lugude sisu pole nende arvates piisavalt huvitav, et teha digitellimust ning väärtust tõstaks paberlehest teistsugune sisu, teemadesse rohkem süvitsi minek ja suurem analüütilisus.

Artiklite lugemiste põhjuste hulgas on lugejad maininud ka hüperlokaalsust. Olsen (2020) ning Radcliffe ja Wallace (2022) kirjutasid, kuidas kohaliku ajakirjanduse puhul on hüperlokaalsuse tähtsust ja olulisust esile toonud nii ajakirjanikud kui ka lugejad. Eestis tehtud magistr töödes on lugejad samuti nimetanud hüperlokaalsust üheks peamiseks põhjuseks, miks nad loevad maakonnalehti või on otsustanud osta tasulist lugu – uudis oli seotud mõne lähedase sõbra ja tuttavaga või kodukohaga (Kula, 2016; Parksepp, 2021).

Radcliffe ja Wallace (2022) kirjeldasid, kuidas samaaegselt paberlehte ja veebi lugude kirjutamine on olnud ajakirjanike jaoks keeruline, sest see on tõstnud töökoormust. Sarnane olukord on ka Eestis, kus kohalike väljaannete peatoimetajad on öelnud, et veebi kirjutatakse lugusid paberlehele lisaks juurde, et lugejatel oleks uudisvoog, kuid tegelikult oleks ideaalne, kui veebi ja paberlehte kirjutataks erinevaid lugusid, ent see tekitab lisatööd (Kula, 2016).

Parksepa (2021) magistr töös märkisid lugejad, et nad eelistavad paberlehte, kuid samas on kaalunud digitellimuse tegemist. See on vastuolus Olseni (2020) leiuga, kui ta uuris varajases täiskasvanueas inimeste valmisolekut kohaliku ajakirjanduse eest maksta ning tulemused näitasid, et üldiselt eelistasid lugejad veebis uudiseid lugeda. Siinkohal võib erinevuste põhjuseks olla valimi erinevus, kuid ka riigid, sest Olsen viis enda uuringu läbi Norras.

Eestis tehtud tudengitööde ja uuringute kokkuvõtteks saab öelda, et maakonnalehed on Eestis olulised, sest kajastavad teemasid just kohalikul tasandil – hüperlokaalsus on nii lugejate kui ajakirjanike jaoks tähtis. Kohalik ajakirjandus on aga sattunud raskustesse, mis on ka juba oma jälje jätnud, näiteks pole igas maakonnas enam oma maakonnalehte, mis võib piirata kohalike ligipääsu infole. Eesti kohalikku ajakirjandust uurides on ilmnunud, et digitellimuse teinud inimeste vajadustele ja ootustele pole pööratud palju tähelepanu, seega on paberlehe ja digitellijad ebavõrdses olukorras, mis tekitab erinevusi ka väljaannete sisus.

1.7 Uurimisküsimused

Bakalaureusetöö eesmärk on kaardistada Postimees Grupi meediakontserni kuuluvate kohalike väljaannete ajakirjanike oskused ja toimetuslikud võimalused ehk töötingimused veebiväljaannetes töötamiseks. Töö eesmärgist ning teoreetilistest ja empiirilistest lähtekohtadest lähtuvalt olen püstitanud kaks uurimisküsimust.

1. Milline erialane (oskuste) ettevalmistus on reporteritel ja toimetajatel veebiväljaandes töötamiseks?
2. Milline on toimetustes töökorraldus ja kuidas on tehniliselt korraldatud veebiväljaandesse sisu loomine?

2. VALIM JA MEETOD

Selles peatükis annan ülevaate andmete kogumise ja analüüsimise meetodist, lisaks kirjeldan, millise valimi enda bakalaureusetöö jaoks moodustasin. Samuti põhjendan, miks olen enda töö jaoks valinud just sellise meetodi ja valimi ning miks need sobivad minu töö jaoks kõige paremini.

2.1 Valim

Minu valimisse kuuluvad ajakirjanikud, kes töötavad kohalikes väljaannetes, mis kuuluvad Postimees Grupi meediakontserni (Pärnu Postimees, Tartu Postimees, Virumaa Teataja, Sakala ja Lõuna-Eesti Postimees). Nendes väljaannetes töötab uudistetoimetustes kokku 42 ajakirjanikku, kellest 13 on minu valimis. Valisin valimisse eelmainitud toimetused, sest need kuuluvad Postimees Gruppi ning lähevad kokku minu töö eesmärgiga. Neli intervjuud tegi varem mu juhendaja Signe Ivask, kes jälgis täpselt samasugust intervjuukava nagu mina. Samuti erineb minu valim uurimisrühma teise liikme Alice Veedla omast, kes uurib ainult iseseisvate kohalike väljaannete ajakirjanikke. Meil on erinevad valimid, sest see võimaldab kaardistada kontsernisestest ja -välisest kohalike väljaannete ning ajakirjanike olukorda. Kuna keskendun konkreetsetele toimetustele ja ajakirjanikele, siis minu valimi puhul on tegemist sihipärase valimiga. Sihipärane valim võimaldab uurijal ehk töö läbiviijal ise valida uuritavaid, kes võiksid uurimiseesmärgiga kõige paremini sobida (Rämmer, 2014).

Valimi koostamisel proovisin tähelepanu pöörata ka sellele, et see oleks nii mitmekülgne kui võimalik, kuid mittetõenäosuslik valim pole representatiivne, seega pole võimalik teha kaugeleulatuvaid järeldusi ja üldistusi (Rämmer, 2014). Eesmärk on intervjueerida igast toimetusest kahte ajakirjanikku, kellest üks on kuni viieaastase kogemusega ning teine rohkem kui viieaastase kogemusega. Intervjueeritavatele on tagatud konfidentsiaalsus, mis tähendab, et nende nimesid tulemuste esitamisel ei mainita, et poleks võimalik seostada isikut toimetusega, kus ta töötab.

Erineva kogemuse pikkusega intervjueeritavate valik aitab aru saada, kuidas näevad digitaliseerumise olukorda kohalikus ajakirjanduses nii nooremad kui ka vanemad ajakirjanikud. Valim on sooliselt kallutatud, kuid tasakaalustatus polnud minu töö puhul ka

oluline, kuna naisi on Eesti ajakirjandusmaastikul rohkem kui mehi (Harro-Loit & Lauk, 2016). Valitud toimetused on konvergeeritud ehk teevad korraga nii paberlehte kui ka veebi, seega see võimaldas valida ajakirjanikke, kes teevad ainult veebi või toimetavad kahel platvormil korraga.

Bakalaureusetöö intervjuude tegemise ajal tekkis teatud hetkel valimiga raskusi. Nimelt mul ei õnnestunud saada igast planeeritud väljaandest ajakirjanikke, seega pidin valimit natuke ümber tegema ning ka vähendama. Võtsin kõikide ajakirjanikega algselt ühendust meilitsi ning mõne aja pärast saatsin ka kordusmeili. Kui pärast kordusmeili ei saanud ka vastust, siis proovisin helistada ning viimase variandina võtsin ühendust ka sotsiaalmeedia kaudu. Kuna valim koosneb ainult Postimees Grupi kohalike väljaannete ajakirjanikest, siis otsustasin pärast raskustesse sattumist võtta paar intervjuueeritavat juurde nendest väljaannetest, kust olin juba inimesi kätte saanud. Intervjueerisin kokku seega 9 ajakirjanikku, kuigi algne eesmärk oli suurem. Kuna intervjuud olid sisukad ja põhjalikud, siis oli piisavalt materjali ning infot, et vastata enda püstitatud uurimisküsimustele.

2.2 Andmekogumismeetod

Enda bakalaureusetöö jaoks valisin kvalitatiivse lähenemise. Selleks, et saada vastused oma uurimisküsimustele, viisin ma läbi poolstruktureeritud intervjuud ajakirjanikega kohalikest väljaannetest, mis kuuluvad Postimees Grupi meediakontserni. Poolstruktureeritud intervjuu tähendab, et küsimusi küsitakse ettevalmistatud intervjuu kava põhjal, kuid intervjuu käigus võib muuta küsimuste järjekorda või küsida täpsustavaid lisaküsimusi (Lepik et al., 2014). See võimaldab teha vabamas vormis paindlikumat intervjuud, kus ei pea täielikult järgima küsimusi ja struktuure nii, nagu algselt plaanis oli.

Poolstruktureeritud intervjuu võimaldab vastata intervjuueeritavatel täielikult oma sõnadega ehk vastused pole ette antud (Lepik et al., 2014). See sobis minu bakalaureusetööga, sest küsisin ajakirjanikelt peamiselt kirjeldavaid ja avatud küsimusi, kus intervjuueeritavatel oli võimalik vastata küsimustele nii, nagu nad ise soovisid. Intervjuukava põhineb eesmärgil ja uurimisküsimustel ning intervjuu jaoks koostatud küsimused aitavad neile vastuseid saada.

Intervjuukava (Lisa 1) koosneb neljast erinevast plokist. Esimene plokk koosneb sissejuhatavatest küsimustest, mis puudutavad intervjueeritava haridust, kogemuse pikkust praeguses väljaandes ning ajakirjanduses üldiselt. Järgmine plokk keskendub veebiajakirjanduse rollile ajakirjaniku töös. Kolmas alateema puudutab ajakirjaniku oskuseid, ettevalmistust ja treeningut seoses ajakirjanduse tegemisega veebis. Samuti on intervjuukavas põgusalt neljanda plokina ka ajakirjanike heaolust nende töökeskkonnas, sest kuigi see pole minu töö keskne teema, on see uurimisrühma liikme Sanne Taveteri teema, mistõttu on ka see osa minu intervjuukavast. Intervjuud viisin läbi Zoomi kaudu, kuna kõik intervjueeritavad olid erinevates Eesti paikades ning see variant sobis intervjueeritavatele kõige paremini. Intervjuude kestvus oli keskmiselt üks tund.

Kohalikku ajakirjandust saab uurida erineval moel, näiteks on võimalik valida andmekogumismeetodiks vaatluse ning võrrelda paber- ja veebiväljaandeid, mille järel saaks tulemusi analüüsida ja neid omavahel kõrvutada. Ma ei otsustanud sellise meetodi kasuks, sest see ei sobi minu töö eesmärgi ja uurimisküsimustega ning poleks kõige täpsem meetod vastuste leidmiseks. Valisin selle teema uurimiseks ja enda töö jaoks intervjuu, sest oluline on just kohalike ajakirjanike endi kirjeldused ja selgitused veebiajakirjanduse kohta, kuidas nad enda tööd teevad, kuidas on töö toimetuses jaotatud ja mida nad üldiselt arvavad veebiajakirjandusest. Sellistele küsimustele oleks raske vastuseid saada kasutades näiteks kvantitatiivset lähenemist, mis on paljuski seotud numbriliste andmetega.

Samas on ka intervjuu meetodil enda puudused ja piirangud. Intervjuerijal on antud meetodi puhul aktiivne roll, sest tema kuulamis-, jälgimis- ja tõlgendamisoskused võivad mõjutada protsessi ja tulemusi, seega on oluline endale teadvustada, mis võib olla mõjutusteks ja miks (Lepik et al., 2014). Lisaks ütlevad Lepik et al., (2014), et mõjutusi pole võimalik täielikult vältida, kuid neid saab vähendada ning oluline on intervjuude puhul veel see, et intervjueeritav peab olema kindel, et intervjuu käigus avaldatud mõtteid ei kuritarvitata mingil moel. See tähendab, et intervjuu läbiviijal on suur vastutus, et intervjuude käigus saadud andmetega poleks meelevaldset kasutust ning neid kasutataks töö eesmärgile vastavalt.

2.3 Andmeanalüüsimetod

Pärast intervjuude tegemist transkribeerisin need ning alustasin analüüsimist. Intervjuudest saadud andmete analüüsimiseks kasutasin kvalitatiivset sisuanalüüsi. Kvalitatiivne sisuanalüüs võimaldab keskenduda teksti peamistele olulistele tähendustele, kuid samuti on võimalik analüüsida seda, mis on peidetud ridade vahele ehk kodeerida teksti (Kalmus et al., 2015). Kvalitatiivne sisuanalüüs keskendub teksti sisule või konteksti tähendusele ning sarnaste tähendustega tekstid saab kokku koondada (Laherand, 2010). Kood on silt või märksõna, millega tähistatakse tekstilõike ning kodeerimine aitab teha teksti osadeks ja seda põhjalikumalt uurida, pärast seda koondatakse sarnased koodid kategooriatesse (Kalmus et al., 2015). Selline analüüs sobib minu tööga, sest see läheb kokku valitud andmekogumismeetodiga.

Kalmus et al., (2015) sõnul on kvalitatiivse sisuanalüüsi peamine eesmärk saada ülevaade tekstist kui tervikust ning näha teksti või autori mõtete terviklikku mustrit ja struktuuri. Oluline on leida ja seostada koodid ning kategooriad, mis võtaks kokku teksti põhilised või uurimisküsimuste seisukohast olulised tähendused (Kalmus et al., 2015). Laherand (2010) toob välja, et kvalitatiivse sisuanalüüsi eelis on info saamine otse uuritavatelt, kuid keeruliseks võib osutuda konteksti mõistmine või peamiste kategooriate leidmine.

Kvalitatiivse sisuanalüüsi tegemiseks kasutasin juhtumiülest ehk horisontaalset analüüsi. See võimaldab koguda erinevatest intervjuudest kokku kõik konkreetse teema kohta käivad tekstid ning nende teemade käsitlemist võrreldakse kõikide kogutud intervjuude lõikes (Kalmus et al., 2015). Selline analüüs sobib minu tööga, kuna viisin läbi 9 erinevat intervjuud ning hakkasin seejärel leidma nendest seoseid ja vastuseid oma uurimisküsimustele. Lisaks võimaldab mitmete intervjuude võrdlemine veidi suuremat üldistatavust võrreldes juhtumipõhise analüüsiga, kus keskendutakse ainult ühele juhtumile (Kalmus et al., 2015).

Üldistatavuse raskust on toodud ka üheks kvalitatiivse lähenemise puuduseks. Nimelt ei võimalda kvalitatiivne analüüs tekste täpsetel alustel võrrelda ning raske on läbi töötada suuri valimeid, mille tõttu ongi võimalik ainult vähene üldistatavus (Kalmus et al., 2015). Alljärgnev tabel (Tabel 1) näitab, millised intervjuu küsimused aitavad saada vastused mu uurimisküsimustele, mis omakorda aitavad saavutada töö eesmärki.

3. TULEMUSED

Selles peatükis annan ülevaate intervjuude tulemustest ning toon juurde näideteks tsitaadid, mis on võetud läbiviidud intervjuudest. Annan ülevaate uurimisküsimuste järjekorras ehk esiteks milline on reporterite ja toimetajate erialane oskuste ettevalmistus veebis töötamiseks. Seejärel kirjeldan, kuidas on väljaannetes tehniliselt ja töökorralduslikult korraldatud veebiväljaandesse sisu loomine. Kolmandaks annan lühidalt ülevaate ka ajakirjanike heaolust, mis puudutab veebis töötamist ja intervjuueeritavate väljapakutud lahendusi heaolu tõstmiseks – seda küll polnud eraldi uurimisküsimusena, aga kuna see on teiste uurimisküsimustega kaudselt seotud ning respondendid tõid seose ise välja, siis on oluline seda mainida.

Tsitaatide lühendamiseks kasutan „/.../” märgistust.

3.1 Ajakirjanike ettevalmistus veebiväljaandes töötamiseks

Intervjuueeritavate ettevalmistus veebis töötamiseks jagunes peamiselt kaheks – toimetusesisene ja -väline. Toimetusesisese juurde kuulus nende sõnul peamiselt vajalike programmide selgeks õppimine, mida on Postimees Grupis igapäevatöö puhul kaks. Sisulise ettevalmistuse puhul ütlesid intervjuueeritavad, et seda oli minimaalselt – peamiselt sisaldas see huvitavate pealkirjade ja juhtlõigu kirjutamist, mis kutsuksid inimest seda klikkama ja artiklit lugema, ent sisu osas jäetakse ajakirjanikule vabad käed, mida kajastada ning kuidas seda teha.

Intervjuueeritav 6: „*Meil on kaks programmi, üks on ainult veebi jaoks (Core) ja teine on Story Editor, mis on lehe jaoks. Story Editory'ga ma sain kohe tuttavaks, Core'iga läks aega, aga nüüd ma kasutan mõlemat.*”

Intervjuueeritav 4: „*Näidati ette, kuidas kõik need veebi tööriistad töötavad. Juhatati selliste keeruliste asjade osas nagu graafikute ja värkide lisamine sinna veebiartikli külge. Ja üldse, mis iganes tööriistu me kasutame, nende kasutamist õpetati juba esimesel-teisel tööpäeval.*”

Lisaks ütlesid intervjueeritavad, et kui näiteks programmides midagi uuendatakse, muudetakse või lisatakse, siis tehakse neile vahel ka vastavaid koolitusi. Mõni intervjueeritav ütles, et koolitusi on tehtud näiteks ka selle kohta, kuidas kirjutada atraktiivset pealkirja ja juhtlõiku, mis tõmbaks lugeja tähelepanu ja kutsuks teda sisu lugema. Intervjueeritavate sõnul tehakse koolitusi aeg-ajalt, aga mitte väga tihti – ajakirjanikud tõid peamiselt välja, et kui tekib mõni probleem, küsimus või soov end kuidagi arendada, siis tuleb ise küsida ja endast märku anda.

Intervjueeritav 3: *„Neid koolitusi on siin aeg-ajalt kogu aeg igasuguseid olnud, /.../ mida teha, kuidas teha, mingisuguseid vidinaid sinna juurde. Jah, neid on olnud igasuguseid. Mitte ainult alguses, vaid kogu aeg siis.”*

Intervjueeritav 2: *„Just see, kuidas olla atraktiivne – pealkirjad, juhtlõigud, esitus. Et kuidas tõmmata veebilugeja tähelepanu, ütleme niimoodi, kellele esialgu jookseb ainult pealkiri ette ja juhtlõik.”*

Toimetuseväline ettevalmistus jagunes samuti kaheks. Intervjueeritavad, kes on omandanud kõrghariduse ajakirjanduse erialal ütlesid, et neile õpetati algteadmisi veebiajakirjanduse tegemisest ülikoolis – nende sõnul oli ettevalmistus pealiskaudne, kuid nad lisasid, et lõpetasid kooli aastaid tagasi ning ei mäleta enam täpselt, mida neile ülikoolis õpetati. Need intervjueeritavad, kellel puudub erialane kõrgharidus ütlesid, et neil polnud varasemat ettevalmistust enne toimetusse ja väljaandesse tööletulekut. Olenemata ettevalmistuse tasemest või kõrghariduse olemasolust ütlesid intervjueeritavad, et toimetuses kohapeal õpetatakse kõik selgeks, samuti tulevad nende sõnul paljud teadmised ning oskused ka kogemuste ja aastatega.

Intervjueeritav 4: *„Ülikoolis oli meil lausa spetsiifiline n-ö toimetuse päev, kus me harjutasime kogu toimetuse töö läbi, muidugi tähendas ka uudisartiklite veebi panemist. Sellist harjutust jah, läbi tegime, aga need tööriistad, mis meie ülikoolis kasutasime olid n-ö lihtsakoelised, et need ei ole üldsegi võrreldavad nendega, mida me kasutame siin ajalehes.”*

Intervjueeritav 3: „/.../ ilmselt ma ei mäleta, aga ilmselt mingisuguseid pealkirju ülikooli ajal. Midagi võib-olla veebiajakirjandusest on räägitud, aga ma arvan, et see kõik on pigem n-ö kogemuste käigus tulnud. Enamasti.”

Intervjueeritav 5: „Eks meil neid koolitusi selles mõttes on võimaldatud /.../ kuidas a la teha nutitelefoniga ise pilti ja midagi sellist parasjagu vaja on, et need võimalused on nagu olemas, kui tahad harjutada midagi.”

Tulemustest selgus, et ettevalmistus veebiajakirjanduse tegemiseks jääb pigem pealiskaudseks – kuigi programmid ehk tehniline pool õpetatakse selgeks, siis seda, kuidas luua konkreetselt veebile sobivat kvaliteetset sisu, on puudulik.

3.2 Toimetuste töökorralduslik ja tehniline ettevalmistus veebi sisu loomiseks

Intervjueeritavad rääkisid, kuidas töökorralduslikult on nende väljaannetes veebivalve süsteem, mis tähendab, et on üks inimene, kes vastutab veebi sisu eest ning tegeleb sinna sisu tegemise ja/või ülespanekuga. Veebivalvet teevad kõik ajakirjanikud vaheldumisi ning konkreetne süsteem on igas väljaandes erinev. Üldiselt rääkisid intervjueeritavad, kuidas veebivalvet teevad kõik, kes ka paberlehte teevad, sest võimalust eraldi veebitoimetuseks või -haldajaks pole. Ainult mõnes üksikus väljaandes selgus, et neil on eraldi veebitoimetuse või inimesed, kelle töö ongi ainult veebi ja selle sisuga tegeleda. Ajakirjanikud kirjeldasid, kuidas veebivalvuri töö on peamiselt panna lehelugusid üles, täita uudisvoogu päeva jooksul pressiteadete ning uudisnuppudega ja olla valmis selleks, kui maakonnas peaks kuskil mõni ootamatu sündmus juhtuma (peamiselt õnnetused), et see võimalikult kiiresti veebi üles panna.

Intervjueeritav 5: „Meil varem oli nii, et igal nädalal on üks inimene terve nädal valves, kes siis nädalavahetust katab ja neid nädalasiseseid õhtuid ka. Aga nüüd vahepeal oli siukene liigutus, et nüüd on poole nädala kaupa, et äkki siis on inimestel lihtsam taluda seda. Siis on esmaspäevast neljapäevani üks inimene ja reedest pühapäevani on teine inimene, kes siis nagu peaks veebi täitma ja jälgima.”

Intervjueeritav 3: „Nädala sees on ajakirjanike vahel ära jaotatud, me nimetame neid veebivalvuriteks, et iga päev on keegi põhiline, üks inimene, kes seda veebi kannab ja sinna põhiliselt uudiseid teeb. /.../ Siis nädalavahetused on ka niimoodi ära jagatud, et iga nädalavahetus nagu kordamööda käib, et üks ajakirjanik vastutab nagu laupäeva-pühapäeva eest.”

Ajakirjanikud kirjeldasid, kuidas veebivalve suurendab oluliselt nende töökoormust ning on ka ajamahukas – eriti, kui peab ka nädalavahetustel valves olema. Samuti rääkisid intervjueeritavad, kuidas veebivalves on palju rööprähklemist – samaaegselt peab uudiseid leidma, tegema ja veebi üles panema, tegelema enda paberlehe lugudega ning vahel ka sõitma objektile kohale, et teha ise pilte veebiloo jaoks, kui on näiteks mõni ootamatu sündmus või õnnetus juhtunud.

Intervjueeritav 7: “Sujuvalt on läinud ikkagi nii, et pead ka mingi teema välja mõtlema, et selles mõttes on see valvenädal, eriti see tööpäevade valve pool, tegelikult lisakoormusega. Et sa pead need nupud ära kirjutama, mis on üks siukene... no mis on ka ikkagi ettevõtmine, ta ei ole lihtsalt kopeeri ja kleebi. Aga siis ikka oodatakse, et sul oleks ka mingi teema, nagu mingi päeva teema või mingi niisugune, et mida siis nagu seal veebist nagu tõukad tagant.”

Intervjueeritav 3: “Kui sa pead seal mitme asja vahel hüppama, et ühelt poolt sa pildistad, otsid seda nurka ja kui sul ei ole ka mingit suurt laiobjektiiviga fotoaparaati, siis läheb keeruliseks. Samal ajal sa räägid inimestega, jooksed sinna-tänna, et see multi-tasking minu jaoks on keerulisem, et ma ei saa nagu ühte asja teha ja ma tahaks nagu mõlemat asja hästi teha.”

Ajakirjanikud mainisid, kuidas ressursipuudus mõjutab veebi sisu tegemist ning loomist. Intervjueeritavad rääkisid, kuidas meediakontserni kuuluvad maakonnalehed sõltuvad paljuski sellest, kui palju on kontsernil võimalik erinevaid vahendeid (peamiselt raha ja tööjõudu) maakonnalehtedele eraldada ning sellest lähtuvalt võivad tekkida piirangud väljaannetele ja ajakirjanikele isiklikult.

Ajakirjanike sõnul võivad piirangud tekitada ressursipuudust, mis omakorda tähendab, et neil pole võimalik nii palju veebile ja selle erinevatele võimalustele keskenduda, kui tahaks või

suudaks. Näiteks tõid paljud ajakirjanikud välja, et neid huvitaks videode tegemine ja nende tegemise õppimine ning nende suurem kasutamine enda lugudes, kuid neil pole veel olnud võimalik seda rakendada aja- ja ressursipuuduse tõttu.

Mõni intervjuueeritav tõi esile, et väljaanne sooviks saada veebi ning valvete jaoks eraldi veebitoimetajat, kuid uue töökoha loomine pole võimalik olnud. Mõni rääkis, kuidas ressursipuudus tekitab selle, et ajakirjanikud peavad väljaannetes rohkem tegema ning nende tööülesannete nimekiri pikeneb. Ajakirjanikud rääkisid ka sellest, et kui nad teavad, et peavad olema veebivalves, siis nad lükkavad enda suuremad ja mahukamad lood edasi, sest veebivalves pole neil aega nendega tegeleda ja teemadesse süveneda.

Intervjuueeritav 5: “Meil kuluks ära selline lisa ametikoht, millest meil on juttu olnud, et võiks nagu olla näiteks eraldi veebitoimetaja. Et sellest on palju... seda on oodatud palju, aga kunagi ei ole selleks raha jagunud. Muidu ilmselt keegi ei vaidleks vastu, et see teeks suuremalt jaolt inimeste elu lihtsamaks.”

Intervjuueeritav 6: “Kes on siis nädalavahetusel valves ja kes sõidavad, et see tempo ja pinge on päris suur. Kui meil oleks ka fotograafe rohkem, /.../ et ajakirjanikud ei peaks pildistamisele ise mõtlema ja kaks veebitoimetajat, kes tegelevadki veebiga, siis ma näen seda ajaressurssi, mida jääb ajakirjanikule rohkem, mida praegu ei ole.”

Intervjuueeritavad rääkisid, kuidas veebi olulisus on aastate jooksul kasvanud ning sellele on ka toimetused hakanud suuremat rõhku asetama, kuid veebile mõeldakse siiski vähe ning peamine tähelepanu koondub endiselt paberlehele. Samuti tõid ajakirjanikud esile, et ressursi- ja ajapuuduse ning suure töökoormuse tõttu on keeruline või vahel isegi võimatu mõelda erinevatele veebiajakirjanduse võimaluste rakendamisele, mis aitaksid lugu rikastada (näiteks videod, graafikud, joonised).

Mõni üksik ajakirjanik ütles, et väljaandes kasutatakse selliseid lahendusi regulaarselt ja läbimõeldult, sest on eraldi inimene või inimesed, kes selliste tööülesannetega tegelevad ning see aitab ajakirjanikel keskenduda just reporteritööle ja lugude kirjutamisele. Nad lisisid, et tänu sellele on neil tööülesandeid vähem, mis omakorda on vähendanud ka stressi ja pinget, sest ei pea enam muretsema selle üle, et loo kirjutamise kõrvalt peab näiteks monteerima videot kokku või tegema graafikut. Samuti ütlesid ajakirjanikud, et kuigi nad teavad, et veebi

peaks sisu tootma regulaarselt, et tekiks uudisvoog, siis alati see ei õnnestu, sest originaalsete lugude teemade mõtlemine ja tegemine võtab aega, kuid samaaegselt tuleb teha palju teisi asju, seega võib uudisvoog jääda pressiteadete ja juba avaldatud lehelugude keskseks.

Kuigi väljaanded on rohkem hakanud keskenduma veebi originaalsisu loomisele, siis mõni intervjuueritav ütles, et vahel on mõned lood jätkuvalt veebis ja ajalehes täpselt samasugused, mille tõttu ei tunne inimene vajadust veebis lugu tellida.

Ajakirjanikud märkisid, et vahel on neil raskusi teemade väljamõtlemisega, et uudisvoogu hoida, kuid tihtipeale aitab see, kui on võimalik näiteks üleriigilist teemat või teises maakonnas juhtunut muuta hüperlokaalseks ehk kitsendada konkreetselt oma maakonnale ja kogukonnale. Intervjuudest selgus, et hüperlokaalsus on väga oluline aspekt lugude tegemisel ja kirjutamisel – lugu proovitakse teha võimalikult selliseks, et see kajastaks ja räägiks just kohalikus kogukonnas toimuvat.

Mõned ajakirjanikud ütlesid, et neid huvitaks nende auditooriumi vaade veebiajakirjandusele – kui kaugelt jõudis lugeja artikli lugemisega, kus täpsemalt lõpetas artikli lugemine ja miks, millised formaadid inimestele meeldiksid ja neid huvitaks (näiteks videod). Intervjuueritavad märkisid, et see võimaldaks teha analüüsi, kuidas ajakirjanikud saaksid veebiajakirjandust ja enda lugusid paremini teha ning mida auditoorium omakorda nendelt ootab.

Intervjuueritav 7: “/.../ veebi visuaalile me väga palju ei mõtle. Ma tean, et peame mõtlema, me peame kõigile asjadele mõtlema, aga tolle peale me väga palju ei mõtle. Veebis meile on näidatud küll mingit programmijuppe, millega saab mingeid diagramme ja asju, aga kuskil on inimvõimel piirid, et kõike ühelt reporterist välja ei pigista.”

Intervjuueritav 5: “Alati ikka soovitakse, et meil neid siukseid liikuvaid asju ja videoid oleks rohkem jah, aga see kipub jälle olema, et kellel see soov ja võimekus on, see teeb, ja kellel ei ole, see nagu ei tee.”

Intervjuueritav 4: “Me nimetame seda lugude rikastamiseks. Ehk siis kui me mingi teemaga alustame, siis me juba mõtleme ette, kas äkki annab sinna teha video juurde. /.../ Me kogu aeg mõtleme selle peale, et kui meil tuleb palju andmeid, siis kohe

tahame seda graafikutega näidata. /.../ kui on võimalus, me teeme. Ja me (ehk kogu toimetus - G.V.) mõtleme selle peale kogu aeg.”

Ajakirjanikud rääkisid, kuidas veeb on muutunud nende igapäevatöö osaks ning nad otseselt ei erista enam paberlehte ja veebi, sest mõlemad on omavahel seotud ja kõik teevad mõlemat – veeb on üks vahend ajakirjanduse tegemiseks. Ajakirjanike isiklik eelistus, kas rohkem meeldib paberleht või veeb, oli samuti erinev. Mõned ütlesid, et neile meeldib rohkem paberlehte teha, teised eelistasid veebi ja mõni ütles, et meeldivad mõlemad ning ei oska nende vahel valida.

Ajakirjanikele meeldis veebi puhul see, et tegemist on piiramatu platvormiga, kuhu saab lisada erinevate meediumite tunnuseid, mis kõik aitavad lugu rikastada. Intervjueeritavate sõnul aitavad sellised võimalused teha lugusid huvitavamaks nii enda kui ka lugeja jaoks ning tekitab mitmekesisust. Samuti tõid nad esile mõned erinevused kahe meediumi vahel, näiteks seab paberleht paratamatult piirangud, mida veebis pole: veebis ei pea jälgima tähemärke ja trükkimineku tähtaega, mis nende sõnul võib tekitada survet, ning juurde saab lisada galeriisid, videoid, graafikuid jms, mis teevad loo kaasahaaravamaks.

Veeb on ajakirjanike sõnul auditooriumi poolest aga suurem ja mitmekesisem kui paberlehe auditoorium, sest lugejaid on üle Eesti ning kui Postimees otsustab panna mõnes kohalikus väljaandes ilmunud loo enda esilehele, siis see toob lugejaid ning klikke veelgi rohkem juurde – potentsiaalne auditoorium muutub üleriigiliseks. Ajakirjanikud mainisid, et oluline info (näiteks õnnetuste jt ootamatute sündmuste kohta) läheb esimese asjana veebi ning uudist hakatakse seejärel jooksvalt täiendama ja lehte ilmub see hiljem, juba pikema ja sisukama artiklina. Nende sõnul mängib siin rolli ka meediamajade omavaheline konkurents – eesmärk on saada uudis üles võimalikult kiiresti, et kohalik kogukond saaks just nende kaudu sündmusest teada. Intervjueeritavad rääkisid veel ka sellest, et kuna paljud maakonnalehed ei ilmu igapäevaselt, siis võib paberlehte sattuda info, mis on juba paar päeva vana ehk paberlehte ei ilmu kõige värskemal infot, mis on nende sõnul paberlehe üks väga suur miinus.

Intervjueeritav 3: „Kui meil siin oli üks rehvilõikuja ühel õhtul, siis tegelikult uudis hakkas jooksma vist juba neljapäeva õhtul /.../ see oli hästi hilja õhtul /.../ Ta kirjutas sellest, pani veebi üles ja kui ma järgmise päeva õhtul oma tuttavatega kokku sain,

kes tõesti paberlehte tellivad /.../ nemad ei teadnud sellest midagi, sellepärast et nemad tellivadki ainult paberlehte ja see uudis nii-öelda, mis toimus neljapäeval jõudis nendeni laupäeval.”

Intervjueeritav 1: *„See ongi nüüd paberi mõttes nagu sihuke väga suur miinus – teisipäevane leht, sest esmaspäeval me ei ilmu. Eks teisipäevasesse lehte läheb kõik see nädalavahetuse solk, seal midagi värsket nagu väga ei ole, paar lugu võib-olla. Lehe mõttes on nagu täiesti mõttetu, seal midagi aktuaalset ei ole.”*

Sotsiaalmeedia kasutamine töö jaoks oli ajakirjanike hulgas erinev. Mõned intervjueeritavad ütlesid, et see on muutunud nende igapäevatöö osaks ning on lahutamatu osa sellest – sealt leiab uudisteemasid ja ideid (näiteks kogukonnagruppidest), samuti saab otsida lugudeks allikaid, nendega ühendust võtta või jagada oma lugusid inimestega. Mõned ütlesid aga, et kasutavad sotsiaalmeediat vähe, kuigi tunnistasid, et seda võiks tegelikult rohkem teha. Paljud ütlesid, et nad ei soovi, et nende isiklikud kontod (näiteks Facebook) seguneks tööga, kuid samas nad tõdesid, et kogukonnagrupid on kasulikud leheküljed ning neid võiks rohkem ära kasutada.

Intervjueeritav 6: *“/.../ mina leian väga palju allikaid sotsiaalmeediast, mis on ilmselt selline uus nägemus, et kuna mul on vanemad töökaaslased, siis nemad seda ei kasuta /.../ mul on hästi palju jälgijaid Instagramis. Ma ei ütle, et ma oleks mingi suunamudija, aga võib-olla võrreldes tavainimesega. See täiesti erineb minu puhul, et ma kasutan väga palju sotsiaalmeediat allikate leidmiseks.”*

Intervjueeritav 5: *“Peab kasutama jah, et ma ausalt öeldes ise nagu väga ei kipu seda naljalt tegema, aga see on tänapäeval väga möödapääsmatu tõesti /.../ Iseenesest peaks seda poolt rohkem isegi arendama jah, et kõiki neid igasuguste erinevate gruppide teavitusi rohkem endale jõuaks ja nii edasi, et... Facebook on tõesti niisugune nagu täiesti reaalne tööks vajalik tööriist.”*

Intervjueeritav 4: *“On võimalik leida kontakte läbi sotsiaalmeedia ja muidugi ka informatsiooni, et ütleme keegi kirjutab... see on „Märgatud“ grupp, vahel midagi kirjutatakse sinna, mis võib üldsust huvitada, et siis sageli kasutame seda nii-öelda*

algallikana, aga põhiallikana mitte kunagi. Et me ikkagi otsime otsekontakti inimestega, suhtlema nendega otse.”

Ajakirjanikud mainisid veel seda, kuidas nad teavad, et veeb on paratamatu osa tööst ja sellele tuleb mõelda, kuid seda tehakse siiski vähe. Näiteks mainisid mõned, et ideaalis tuleks veebile keskenduda rohkem ning teha ka veebi ning paberisse erinevaid lugusid, kuid aja- ja ressursipuuduse tõttu pole see võimalik. See kattub jällegi eelnevalt mainituga, kuidas sellised puudused tekitavad ajakirjanike töötegemises piiranguid. Samuti rääkisid ajakirjanikud, kuidas ajalehte hoitakse jätkuvalt au sees ning see on peamine prioriteet – koosolekutel arutatakse peamiselt paberlehe teemasid ning hoolitsetakse selle eest, et leht valmis saaks, ent veebile ning selle sisule pööratakse vähem tähelepanu.

Kuigi ajakirjanike heaolu uurimine polnud uurimisküsimuste hulgas, siis intervjuude käigus tuli välja, et veebivalve mõjutab ajakirjanike heaolu. Intervjueeritavad mainisid, kuidas veebivalve tekitab stressi, väsimust ning lisapinget – näiteks nädalavahetustel peab veebivalves üksinda olema ning tööpäevad võivad venida ootamatult pikaks. Lisaks ütlesid nad, et veebivalve süsteemi on aastate jooksul ka timmitud ja üritatud paremaks teha, et see ajakirjanikele nii kurnav poleks. Ajakirjanikud pakkusid lahendustena välja veebivalvete vähendamise või inimeste juurde palkamise, kelle töö oleks veebiga rohkem tegeleda ehk veebitoimetajad.

Intervjueeritav 3: “Vahepeal, kui meil oligi siin töötajaid vähem, siis hakkas küll nagu mingil hetkel ka see nädalasisene veebivalve häirima. Neid oli liiga palju ja miks see häirib on see, et sul ei ole seda aega endale nii-öelda rasva koguda ja neid uusi uudistemasid välja mõelda /.../ ühel hetkel sa oledki nagu neist teemadest ja mõtetest tühjaks kirjutanud, et need lihtsalt saavad otsa, kui seda veebivalvet on liiga tihti ja vot seda ma tunnen küll.”

Intervjueeritav 2: “Mul seda veebikoormust on minu jaoks natuke palju, saan küll hakkama, aga see tekitab minus stressi.”

Intervjueeritav 5: “See on tõesti, mis võiks kuidagi teisiti olla ühest küljest, aga teisest küljest on see muidugi jälle paratamatu selles töös. Ei saa laupäeval-pühapäeval veebi tühjaks jätta. /.../ Meil kuluks ära selline lisa ametikoht, millest meil on juttu

olnud, et võiks nagu olla näiteks eraldi veebitoimetaja. Seda on oodatud kaua, aga kunagi ei ole selleks raha jagunud.”

Üldiselt hargnes tulemuste põhjal kolm laiemat teemat ja suunda – ajakirjanike puudulik ettevalmistus veebis toimetamiseks ning sisu loomiseks; ressursipuudused, mis mõjutavad ajakirjanike ja toimetuste tegemisi ning tööprotsesse, mis omakorda mõjutavad väljaannete veebi sisu; süsteemitus veebi ja paberlehe tegemisel, sest tehakse mõlemat, kuid tähelepanu koondub pigem ühele meediumile (ajalehele).

4. JÄRELDUSED JA DISKUSSIOON

Selles peatükis teen järeldused enda bakalaureusetöö tulemuste põhjal ning esitan need uurimisküsimuste kaupa. Järelduste tegemisel toetun enda töö jooksul saadud tulemustele ning samuti ka töös eelnevalt mainitud teoreetilistele ja empiirilistele lähtekohtadele. Diskussioonis arutlen üldiselt teema ning põhiliste tulemuste üle. Samuti räägin natuke minu meetodi kriitikast ning annan soovitusi, kuidas saaks antud teemat edasi uurida.

4.1 Järeldused

Milline erialane (oskuste) ettevalmistus on reporteritel ja toimetajatel veebiväljaandes töötamiseks?

Ettevalmistused jaotusid laias laastus kahte kategooriasse – toimetuseväline ja -sisene. Mõlemal puhul jäi ettevalmistuse tase pigem pealiskaudseks ja puudulikuks. Toimetusesisene hõlmas endas peamiselt tehnilist ettevalmistust ehk programmide tundma õppimist ja nende kasutamist, mis on kahtlemata oluline, et veebiplatvormidel toime tulla. Intervjueeritavate sõnul oli vähem sisulist ettevalmistust ehk kuidas veebi sisu toota ning nad lisasid, et lugude kirjutamine on olenemata selle platvormist sarnane. Sisu osas on n-õ vabad käed ehk ajakirjanikud saavad ise otsustada, mida kajastada ning kuidas seda teha.

Ajakirjanikud rääkisid, et aeg-ajalt tehakse neile ka koolitusi, peamiselt on need seotud programmidega, kui nendes midagi muudetakse või juurde lisatakse. Veel tõid nad näiteks, kuidas on tehtud koolitusi, kuidas teha enda telefoniga kvaliteetseid pilte. Nad lisasid, et kui on soov midagi juurde õppida või mingit moodi ennast arendada, siis saab selle kohta küsida või märku anda ning üldiselt seda ka võimaldatakse – see tähendab, et paljuski sõltub enda arendamine ning soov seda teha ka ajakirjaniku enda huvist ja tahtest seda teha.

Intervjueeritavad rääkisid, et neil oleks huvi end veebiajakirjanduses arendada – näiteks mainisid mõned, kuidas neil on huvi katsetada ja proovida teha videoid või videolugusid, kuid see pole erinevatel põhjustel seni veel õnnestunud. Mõni ütles, et kuigi ta on võimeline tegema näiteks videoid või teisi tehniliselt keerulisemaid asju, siis ajapuudus teeb nende teostamise keeruliseks.

Toimetuseväline ettevalmistus hõlmas endast peamiselt seda, mida õpetati ülikoolis ehk milline oli koolipoolne ettevalmistus nendele, kes õppisid konkreetselt ajakirjanduse ja kommunikatsiooni erialal. Siinkohal tõid ajakirjanikud samuti välja, et ettevalmistus oli pigem pealiskaudne, kuid nad lõpetasid ülikooli juba mõnda aega tagasi, seega nad täpselt kõike ei mäletanud enam. Nad rääkisid aga, et peamiselt õpetati koolis pealkirjade kohta ning natuke räägiti veebiajakirjanduse kohta, kuid see polnud väga põhjalik. Samuti ütles mõni, et ühel päeval viidi läbi n-ö toimetuse päev, kus neil oli võimalus lugude tegemist ning nende postitamist veebilehele harjutada, kuid see kõik jäi väga algtasemele võrreldes sellega, mis võimalused on praegu toimetustes ning millised on praegused veebiplatvormid ja -süsteemid.

Himma-Kadakas (2018) kirjutas enda doktoritöös Eesti suuremate *online* toimetuste kohta, kuidas ajakirjanike oskused veebiajakirjanduse tegemiseks on puudulikud, et teha veebi põhjalikku ja kvaliteetset sisu. Carson jt (2016) ja Hastjarjo (2017) kirjeldasid samuti, kuidas veebiajakirjandus nõuab oskuseid, mille õpetamine võib olla ajakirjanduses puudulik. Minu bakalaureusetöö intervjuudes kohalike väljaannete ajakirjanikega selgus samuti, et ettevalmistus on pigem pealiskaudne ja pinnapealne. See mõjutab otseselt ajakirjanike tööritiini: kui oleks teada, mida ja kuidas täpsemalt teha ning millised on ootused, siis oleks ajakirjanike tööelu tõhusam. Lisaks tuli intervjuudes välja see, et ajakirjanik peab tihtipeale olema ise huvitatud enda teadmiste ja oskuste arendamisest ning sellest soovi korral märku andma.

Nii toimetusevälise ja -sisese ettevalmistuse kohta saab öelda, et keskendutud on pigem tehnilisele poolele ehk programmide tundmisele ja oskustele neid kasutada. Vähem on tähelepanu sellel, kuidas konkreetselt veebiplatvormile sisu toota veebi omapäradest lähtudes, kuidas neid võimalusi ära kasutada ning kuidas/mis puhul neid võimalusi rakendada.

Milline on toimetuses töökorraldus ja kuidas on tehniliselt korraldatud veebiväljaandesse sisu loomine?

Kohalikes väljaannetes, mille ajakirjanikke ma intervjuueerisin, toetub veebiväljaandesse sisu loomine veebivalve süsteemil. See tähendab, et iga päev on üks ajakirjanik, kelle töö on vastutada selle eest, et värsket sisu päeva jooksul veebi üles panna. Nädalavahetuse mõlemaid päevi katab üldjuhul ainult üks ajakirjanik. Veebivalve süsteemis osalevad kõik väljaande

ajakirjanikud ning seda, kes millal on, tehakse graafiku alusel. Väljaanded teevad paberlehte ja veebi korraga ehk tegutsevad mitmel platvormil ning on konvergeeritud toimetused.

Carson jt (2016) ning Reinardy ja Bacon (2014) kirjutasid, kuidas vähesel ressursil ning kärbeta tõttu peavad ajakirjanikud tegema vähesega rohkem ja see tuli välja ka minu bakalaureusetöö intervjueritavate hulgas mitmete küsimuste juures. Ivask (2017) kirjeldas, kuidas konvergeeritud toimetuste tõttu peavad ajakirjanikud palju rööprähklema ning toimetuste liikmete vähesuse tõttu suureneb ka töökoormus – see tuli samuti minu tehtud intervjuudest esile.

Töökorralduslikult tuli intervjuudest välja, et palju on aja- ja ressursipuudust, mis tekitab ajakirjanike jaoks ning nende töötegemises piiranguid. Selle tõttu pole ajakirjanikel näiteks võimalik kasutada kõiki võimalusi, mida veeb pakub, et muuta oma lugu kaasahaaravamaks või interaktiivsemaks. Intervjuudest ilmnes, et ressursipuudus tekitab läbivalt töös murekohti. Ajakirjanike töökoormus ja pinged on kasvanud, sest tööülesandeid on juurde tekkinud ning veebivalvur peab palju rööprähklema. Himma-Kadakas (2018) kirjutas oma doktoritöös, kuidas veebiajakirjanike puhul peetakse oluliseks ka foto- ja videomaterjali tegemist ja töötlemist ning selle oskuse vajalikkusest rääkisid ka minu intervjueritavad. Samuti on ressursipuuduse tõttu tekkinud ka süsteemitus – kui veebivalvur peab minema näiteks nädalavahetusel kohapeale sündmust kajastama või pilte tegema, siis veeb samal ajal seisab ning jooksvalt uut infot või uudiseid seal pole.

Paljud ajakirjanikud rääkisid intervjuudes, et neile meeldiks teha rohkem videoid või õppida, kuidas neid teha ning rakendada neid rohkem oma lugudes, kuid selleks pole aega või võimalust. Seda leidis ka Himma-Kadakas (2018) oma doktoritöös Eesti suuremaid veebitoimetusi uurides, et ajakirjanikud ei saa tihti kõiki oma oskuseid ära kasutada või oma võimeid näidata – see sõltub paljuski sellest, kuidas on toimetuses töö jaotatud ja millised on inimressursid, lisaks ka see, kui kaua on ajakirjanikul aega oma lugu teha.

Himma-Kadakas (2018) kirjeldas, kuidas veeb võimaldab ühendada erinevate meediumite omapärased tunnused ühte kohta ning laiendab võimalusi, kuidas ajakirjanik saab oma lugu rikastada. Minu intervjuudes rääkisid ajakirjanikud samuti, kuidas veebi võimalused aitavad teha lugusid huvitavamaks ja mitmekesisemaks. Hastjarjo (2017) sõnul on veeb võrreldes paberlehega tunduvalt piirangutevabam ja suuremate võimalustega, mida mainisid ka

ajakirjanikud minu intervjuudes veebi tugevusteks ehk ajakirjanikud näevad veebi pakutavates võimalustes potentsiaali, mis aitab nende lugusid paremaks teha.

Süsteemitus ilmneb ka selles, kuidas on korraldatud veebi ja paberlehe tegemine. Näiteks ütlesid ajakirjanikud, et kuigi veeb on muutunud viimaste aastate jooksul olulisemaks, siis peamiselt arutatakse hommikuti koosolekul neid lugusid ja teemasid, mis lähevad paberlehte ning veebile ja selle sisule väga palju tähelepanu ei pöörata. Seda leidsid oma magistritöodes ka Kula (2016) ja Parksepp (2021). Mõne üksiku väljaande ajakirjanik ütles, et koosolekul arutatakse mõlemat võrdselt. See tähendab, et kuigi ajakirjanikud on hakanud veebi tähtsust tunnistama ning saavad sellest aru, siis veeb on jätkuvalt pigem teisel kohal ning paberleht esimesel.

Intervjueeritavad tõdesid, et uudisvoog võib jääda tihtipeale pressiteadete, väikeste uudisnuppude ning juba avaldatud lehelugude keskseks. See võib samuti olla ressursipuuduste tõttu, sest kõik ajakirjanikud kirjutavad lugusid mõlemale platvormile ning eraldi veebitoimetuseks või -toimetajateks pole tihtipeale võimalust. Lisaks on jätkuvalt mõnes toimetuses probleem see, et tihtipeale on sisu veebis ja ajalehes täpselt samasugune, mistõttu ei pruugi lugejad näha vajadust artiklit lugeda või tellida veebis. Seda leidsid oma magistritöodes Eesti kohalike väljaannete kohta ka Kula (2016) ja Parksepp (2021), et toimetused keskenduvad vähe sellele, kuidas luua veebilugude jaoks lisaväärtusi ning inimesed ei näe lugude tellimisel mõtet, kui sisu on mõlemal meediumil täpselt samasugune.

Süsteemitus on veel ka selles, et kuna ajalehtede tiraažid on aina vähenemas ja kojukande kulud kallinenud, siis ilmuvad ajalehed harvemini – see aga tähendab, et inimene, kes loeb ainult paberlehte, võib teada saada uudistest alles paar päeva hiljem ehk paberlehe sisu pole enam kõige värskem ja aktuaalsem.

Olsen (2020) ning Radcliffe ja Wallace (2022) sõnul on kohaliku ajakirjanduse puhul oluline hüperlokaalsus ehk just nende teemade ja isikute kajastamine, mis on seotud otseselt väljaande geograafiliste piiridega. Intervjueeritavad tõid välja, et seda nad oma töös ka teevad. Nimelt mainisid ajakirjanikud, kuidas lugu peab olema alati seotud nende piirkonnaga, sest tegemist on kohaliku väljaandega. Tihti püüavad ajakirjanikud ka suuri üleriigilisi teemasid või probleeme teha hüperlokaalseks ehk hakkavad uurima, kas sarnane teema või probleem on aktuaalne ka kohalikus kogukonnas.

Mõned ajakirjanikud märkisid, kuidas nad sooviks saada rohkem tagasisidet lugejatelt ning informatsiooni selle kohta, mis neid täpsemalt veebiajakirjanduse puhul huvitaks. Samuti sooviksid nad rohkem statistilist tagasisidet, näiteks kui kaugele jõudis lugeja artikli lugemisega ning kus ja mis põhjusel ta peatas lugemise. See aitaks intervjueeritavate sõnul teada, mida järgmine kord teisiti teha loo kirjutamisel. Ajakirjanike sõnul aitaks see rohkem analüüsida neil enda lugusid ja teada saada auditooriumi ootusi neile. See kattub Olseni (2021) leiuga, et kohaliku ajakirjanduse auditooriumi ootused ja vajadused on olulised, sest need aitavad väljaannetel mõista, millist sisu lugejad nendelt saada soovivad, mis neile korda läheb ning see võib omakorda aidata toimetusi jätkusuutlikkusega ning meediaturul püsimisega.

Ajakirjanikud mainisid, kuidas sotsiaalmeedia kujutab endast palju potentsiaali, kuid nad ei kasuta seda alati täielikult ära. Mõni kasutab sotsiaalmeediat igapäevaselt, et leida uudisteemasid, allikaid ning võtavad nendega ka sotsiaalmeedia kaudu ühendust. Osad ajakirjanikud rääkisid, kuidas kasutavad sotsiaalmeediat pigem harva, kuid vahel leiavad sealt postitusi, mis annavad omakorda uudiseks ideed või tõuke selle tegemiseks. Tulemustest selgus, et sarnasus on Jerónimo jt (2022) mõttega, kuidas kohalolek sotsiaalmeedias on suurenenud, kuid kõiki võimalusi ei kasutata ära, et kohaliku kogukonnaga dialoogi astuda, vaid sotsiaalmeedia on pigem abivahend töö tegemiseks. Sotsiaalmeedia kasutuse erinevustes võib rolli mängida ka põlvkondadevahelised eripärad, sest intervjueerisin väga erinevates vanustes ajakirjanikke.

Ajakirjanikud rääkisid, kuidas veebivalve süsteem mõjutab ka nende heaolu, sest see on nende jaoks kurnav ja tekitab lisastressi. Selle tõttu on nende sõnul ka süsteemi üritatud kohaldada või paremaks muuta. Sellest hoolimata rääkisid intervjueeritavad, et veebivalve süsteem on nende jaoks liiga stressirohke ning võib isegi häirida lugude (peamiselt paberlehe lugude) kirjutamist ja tegemist, mistõttu võivad need veebivalves oleku ajal pigem tagaplaanile jääda. Seda mure aitaks nende sõnul lahendada see, kui oleks võimalik saada juurde veebitoimetaja(d), kelle töö oleks täielikult pühendada end veebile ning selle sisule, mis aitaks ka veebis toimetamist efektiivsemaks muuta.

4.2 Diskussioon

Minu arvates on kohalikku ajakirjandust huvitav uurida mitmel põhjusel. Esiteks kuna ma ise kasvasin üles Tartus, siis olen alati hoidnud end Tartuga seotud uudistega kursis ning teen seda jätkuvalt ka nüüd, kuigi elan teises linnas – seega on kohalikul ajakirjandusel oluline roll minu meediatarbimises. Teiseks on minu arvates tegemist pigem vähe uuritud teemaga Eestis. Rohkem on uuritud ajakirjanikke või ajakirjandust üldiselt ning suuri meediamajasid, kuid vähem on keskendutud maakonnalehtedele või nende väljaannete ajakirjanikele.

Minu arvates peaks maakonnalehti rohkem uurima, sest nendel on Eesti peale kokku väga suur auditoorium, kellele läheb korda nende väljaannete sisu ja tulevik ning kes on nendest mõjutatud. Minu bakalaureusetöö tulemustest tulid välja paljud kitsaskohad ja probleemid, mis minu arvates näitavad, et nende uurimine ja põhjuste väljaselgitamine võiks aidata kohalikku ajakirjandust digitaliseerumise teekonnal, eriti kuna tulemuste põhjal tundub, et paljud väljaanded on praegu üleminekuperioodil paberlehest veebi.

Samuti on minu arvates kohaliku ajakirjanduse tähtsusel üldiselt mitu põhjust – see aitab kõige paremini ja kiiremini hoida kohalikke kursis nende ümbruses toimuvaga. Samuti aitavad maakonnalehed muuta Eesti meediamaastriku rikkalikumaks, mitmekesisemaks ja mitmekülgsemaks. Kuna kohalikud väljaanded aitavad täita ka ajakirjanduse valvekoera funktsiooni, siis on nad olulised ka demokraatia vaatepunktist.

Ettevalmistuse osas selgus intervjuudest, et üldine ettevalmistus veebiajakirjanduse tegemiseks on puudulik ja nõrk. Toimetusesene ettevalmistus sisaldas peamiselt programmide tundma õppimist, mis on kahtlemata vajalik, kuid ei tohiks jääda minu hinnangul ainukeseks ettevalmistuseks ning vaja oleks juurde ka sisulist poolt, et ajakirjanikud saaksid rohkem kasutada ära neid võimalusi, mida veebiajakirjandus pakub. Hastjarjo (2017) kirjutas, et digimeedia tulek nõuab rohkem oskuseid ajakirjanikult ning uut lähenemist, kuidas ajakirjandust õppida ja õpetada. Siinkohal võiks ka toimetused rohkem mõelda veebiajakirjanduse sisulisema poole õpetamise või koolituste peale, sest sisulisem ettevalmistus võib minu hinnangul tõsta veebiajakirjanduse kvaliteeti ja lugude väärtust, mis võib omakorda muuta nii ajakirjanike kui ka auditooriumi arvamust veebist ning veebiajakirjandusest üldiselt.

Kuna veebist ja veebiajakirjandusest pääsu pole, siis on vajalike oskuste õppimine oluline ka sellepärast, et ajakirjanikud suudaksid kohaneda muutustega ning jätkata ajakirjanduse valdkonnas. Samas tekkis oskuste poolelt ajakirjanikel jällegi probleem, et aja- ja ressursipuuduste tõttu pole neil alati võimalik neid rakendada. See tähendab, et puhtalt oskuste õppimisest ei piisa, kui neid pole võimalik kasutada või kui neid saab ainult minimaalselt rakendada.

Toimetuseväline ettevalmistus ehk ülikoolis õpitu oli samuti puudulik ja jäi pigem pealiskaudseks, kuid siinkohal on oluline märkida, et intervjuueeritavad ei mäletanud enam oma ülikooliajast väga palju. Enda kogemuse põhjal ütlesin, et see on kindlasti muutunud – praktilise ajakirjanduse aines saab veebiajakirjanduse osas proovida erinevate meediumite kombineerimist (näiteks teha raadiosaadet või telesaadet ning seejärel postitada see veebilehele), seega on võimalusi, kuidas harjutada ja ära kasutada võimalusi, mida veeb pakub.

Mõned ajakirjanikud ütlesid, kuidas nad sooviksid paremini mõista, mis toimub lugemiste ja klikkimiste arvude taga – kui kaugele lugeja jõudis artiklis, kust lõpetas lugemise ja miks. Nende sõnul annaks selline analüüs rohkem aimdust, mida võiks teha teisiti või paremini, mis töötab ja mis mitte ning see aitaks ajakirjanikke lugude tegemisel. Teisisõnu, ajakirjanikud sooviksid saada rohkem sisulist tagasisidet enda tööle, mis võimaldaks neil areneda. Sellest saab järeldada, et kuigi igasugune statistika lugude osas on vajalik ja võimaldab saada omamoodi tagasisidet, siis ainuüksi numbritest jääb väheseks, kui neid ei analüüsita, et mida need tähendavad. Samuti saab järeldada, et ajakirjanike jaoks on praegune tagasiside puudulik.

Kuigi minu bakalaureusetöö intervjuudest tuli välja veel murekohti, millest ma rääkisin põhjalikumalt tulemuste ja järelduste peatükkides, siis tulemuste põhjal saab öelda, et paljude probleemide põhjused on seotud maakonnalehtede rahastamisega. Intervjuueeritavate sõnul puudutavad piiratud ressursid nii töövahendeid kui ka inimjõudu. Need omakorda tekitavad piiranguid, mis mõjutavad ajakirjanikke ja nende töötegemist, kuid neid piiranguid on neil isiklikult raske muuta või leevendada.

Maakonnalehtede rahastamine tundub tulemuste põhjal erinev: intervjuude tulemustest selgus, et mõnes on rohkem töötajaid ja ressursse, teistes aga vähem. Kuigi maakonnalehed on oma tegemistes ja sisus iseseisvad, siis paratamatult mõjutab nende rahastamist n-ö suur Postimees, sest nad kuuluvad Postimees Grupi meediakontserni. See teeb mõnes mõttes maakonnalehtede elu raskemaks ja kergemaks samal ajal: suurde meediakontserni kuulumine võib tagada kindlust ja stabiilsust ebakindlas ning kiiresti muutuvast meediamaastruktuuris, ent samas tähendab see suurt sõltuvust suurest Postimehest ning lisarahastuse ja -võimaluste saamiseks peab vaeva nägema.

Nagu Carson jt (2016) ning Jenkins ja Nielsen (2020) kirjutasid, siis maakonnalehtede seis üldiselt pole väga kiita ning üheks põhjuseks on nende sõnul majanduslikud raskused. Ka Eestis on viimastel aastatel läinud olukord keerulisemaks: tiraažid on vähenemas, kojukande kulud järjest suurenemas ning paberlehe tegemine muutub kallimaks. See tähendab, et kuigi paberlehtedel on maakondades oluline koht ning neil on väga lojaalne lugejaskond, siis digitaliseerumisest pääsu pole. See tähendab, et aina enam peavad toimetused mõtlema, kuidas kolida veel rohkem veebi üle, ent samal ajal teha üleminek võimalikult valutult ja nii, et auditoorium ei jää maha.

Tulemused näitasid, et digitaliseerumise vajalikkust ja selle vajadust on taibanud ka ajakirjanikud ise – nad tõdesid, et kuigi neile meeldib paberleht ja selle tegemine, siis digitaliseerumine on paratamatus ning paljudel oli ka huvi selle vastu, kuidas enda veebiajakirjanduse oskuseid arendada ja paremat veebiajakirjandust teha. Mõned arvasid, et tõenäoliselt lähitulevikus ei ilmugi enam väljaanne füüsilisel kujul ehk paberleht hakkab vaikselt hääbuma.

Selle kõige põhjal tundub, et ajakirjanikud saavad aru sellest, kuidas tulevik on rohkem veebi päralt. Samas ütlesid nad, et kuigi toimetused kollektiivselt teab, et veebile peaks rohkem keskenduma ning ka peatoimetajad on seda öelnud, siis seda siiski ei tehta – tekib küsimus, miks? Osalt võib siin oma rolli mängida tööjõupuudus, kuid samas ka süsteemid, mille on tinginud kahel platvormil töötamine ning kuidas olemasolevaid ressursse kasutatakse. Näiteks saab üheks süsteemid ja ressursside ebaefektiivse kasutuse näiteks tuua selle, kuidas ajakirjanikud kirjeldasid, et kui nädalavahetusel peab veebivalvur kuskile kohapeal sõitma, siis veeb seisab seni, kuni ta sündmuselt toimetusse naaseb. Mõni ajakirjanik pakkus lahendusena, et tegelikult peaks olema tööl veel keegi, kellel on võimalik seni veebi jälgida

või vajadusel üle võtta. Siinkohal võiks toimetuse juhid mõelda võib-olla rohkem sellele, kuhu on mõistlik praeguseid ressursse suunata ja kuidas neid ära kasutada nii, et toimetuse töö ning selle tulemused oleks võimalikult efektiivsed.

Tulemuste põhjal tundub veel, et paljud väljaanded on ka üleminekufaasis paberlehelte veebi – ollakse kahevahel, kuid päris kindlalt veel ei teata, kuidas sujuvalt teha mõlemat või minna rohkem veebile üle. See kõik tekitab omakorda küsimusi ja vajab samas ka juhtidelt otsuste tegemist, kuidas ressursse ehk tööjõudu kasutada ning kuidas saada ka auditoorium koos väljaandega rohkem veebi üle. Mitmel platvormil toimetamine väikese koosseisuga on tõenäoliselt töö- ja stressirohke, mis lõpuks mõjutab ka ajakirjanike töötegemist ja nende heaolu. Radcliffe ja Wallace (2022) kirjeldasid samuti, kuidas paberlehte ja veebi samaaegselt kirjutamine on viimaste aastate jooksul tekitanud olukorra, kus ajakirjanikud teevad rohkem lugusid, mis omakorda tähendab suuremat töökoormust.

Omamoodi põnev teema, millest ma ei kirjutanud töö teoreetiliste ja empiiriliste lähtekohtade peatükis ning mis polnud ka uurimisküsimus, aga selgus intervjuude käigus oli nimelt see, et veebivalve mõjutab nii ajakirjanike tööd kui ka nende heaolu. Näiteks mainiti, kuidas veebivalve päevade ajal võivad nende endi lood kannatada, sest nendega pole piisavalt aega tegeleda või nendesse süveneda. Minu arvates on muret tekitav ka asjaolu, kuidas mõni ütles, et ta ajastab oma lugude tegemist ja planeerib vastavalt veebivalvetele nende tegemist – veebivalvete ajal lükatakse suuremate ja mahukamate lugudega tegelemine edasi, sest nendeks pole aega. See võib olla problemaatiline, sest selle tõttu võib suuremate lugude valmimine võtta rohkem aega, mis tähendab, et avalikkuseni võivad jõuda olulised ja tähtsad lood hiljem. Samuti tuli välja ka ajakirjanike soov, et neil oleks rohkem aega lugude tegemiseks ning nendesse süvenemiseks, mis võib samuti olla märk sellest, et ajakirjanikud peavad liiga palju rööprähklema, mis võib jätta nende ajakirjandusliku töö tagaplaanile.

Juba praegu on Eesti kohalik ajakirjandus olukorras, kus igas maakonnas enam pole täitsa enda maakonnalehte, ent kohalikul ajakirjandusel on täita oluline roll, mida suured meediamajad täiesti rahuldavalt täita ei suuda. See tähendab, et oluline on aidata maakonnalehti digitaliseerumises ning aidata järgi neid väljaandeid, kes on teistest maha jäänud – neile tuleks suunata rohkem raha, mis omakorda aitab leevendada piiranguid ehk praegune ärimudel vajaks ülevaatamist.

Samuti tuleks ka juhtivatel toimetuse liikmetel üle vaadata, kuidas oleks kõige efektiivsem ära kasutada olemasolevat ressursi ja kuhu seda paigutada. Arvan, et digitaliseerumise osas tuleks maakonnalehti jõulisemalt aidata, sest selleks on olemas nii ajakirjanike enda huvi, kuid ka üldine vajadus, mida pole võimalik enam kaua ignoreerida, kui tahame, et Eestis oleks jätkusuutlik ning elujõuline kohalik ajakirjandus.

4.3 Meetodi kriitika ja edasised uurimisvõimalused

Arvan, et minu töö puhul võib üheks meetodi kriitikaks pidada seda, et valim jäi lõppkokkuvõttes pigem väikeseks – algselt plaanisin teha 12 intervjuud, kuid lõpuks tegin 9. Samas oli mu juhendaja Signe Ivask teinud juba varem täpselt samasuguse intervjuukava põhjal intervjuusid nelja Tartu Postimehe ajakirjanikuga, mis teeb mõlema peale kokku 13 intervjuud, mis on juba mahukam. Sellel põhjusel ei lisanud ma Tartu Postimeest konkreetselt enda valimisse, sest see oli juba olemas ja tehtud. Kuigi minul ja mu juhendajal Signe Ivaskil oli sama intervjuukava, siis võis juhtuda, et esines mõningaid erinevusi meie intervjuueerimistehnikates, kuid me analüüsisime tulemusi koos, mis aitas kindlasti erisusi ühtlustada.

Kuna töö hõlmas just Postimees Gruppi kuuluvaid maakonnalehti, siis oli eesmärk intervjuuerida nendest kõigist vähemalt kahte ajakirjanikku. Töö käigus läks aga nii, et ühe toimetuse ajakirjanikke ma kätte ei saanud, seega ei saanud ka nendega intervjuusid läbi viia. Kuigi ideaalis oleks võinud saada kõiki toimetusi kätte, sest see annaks põhjalikuma ja täpsema ülevaate maakonnalehtede olukorrast ning ajakirjanike arvamusest digitaliseerumise kohta, siis arvan, et liiga suurt kahju sellest pole, sest peaaegu kõikide intervjuudes kordusid täpselt samad teemad ning probleemid. Samuti poleks suurema valimi korral jätkuvalt võimalik tulemusi liigselt üldistada, sest töös on kasutatud kvalitatiivset lähenemist.

Edasisi uurimisvõimalusi on selle teema puhul minu arvates mitu. Kuna mina uurisin enda töös konkreetselt ajakirjanikke, siis oleks huvitav teada, mida arvavad digitaliseerumisest nende auditoorium. See sobiks kokku ka sellega, et mõned ajakirjanikud mainisid intervjuudes, et neid huvitaks, mida täpselt nende auditoorium digiajastul tahaks väljaandelt näha või lugeda, mis võib olla omakorda kasulik ajakirjanikele. Samuti võib see anda ülevaate, mida arvavad lugejad maakonnalehtede tulevikust ajastul, kui tiraažid on

väheneb ning veeb on paratamatus. Seda oleks tõenäoliselt huvitav teada ka sellepärast, et Eestiski on viimastel aastatel palju juttu olnud linnastumisest ehk kuidas inimesed kolivad maalt linnadesse, ent kohalik ajakirjandus sõltub väga paljuski just oma auditooriumist.

Kuna Eestis jaotuvad maakonnalehed kaheks – kontsernisisised ja -välised, siis oleks huvitav võrrelda digitaliseerumist ning ajakirjanike suhtumist sellesse nende kahe grupi vahel. Võimalik, et siin võib tekkida sarnasusi, kuid samas ka erinevusi, mis omakorda võivad aidata saada põhjalikumalt ning paremat ülevaadet kohaliku ajakirjanduse olukorrast Eestis, eriti just digitaliseerumise osas. Kuna mina intervjuerisin töö jaoks ajakirjanikke, siis tulevikus saaks näiteks intervjuerida ka nende väljaannete peatoimetajaid või juhtivatel kohtadel toimetajaid, kes saaksid rääkida nende väljaande digitaliseerumise raskustest või proovikividest (muuhulgas ka ajakirjanike ettevalmistusest ja oskustest, et veebiajakirjandust teha, sest tulemuste põhjal oli see puudulik).

Kolmas laiem teema, mida võiks minu arvates põhjalikumalt uurida, on veebivalvete süsteem Eesti meediaväljaannetes ning nende mõju ajakirjanikele. Seda saaks uurida põhjalikumalt nii suurtes meediamajades kui ka väiksemates kohalikes väljaannetes, kuna minu töö tulemustest selgus, et see mõjutab väga palju ajakirjanike heaolu ning töötegemist. Kuna ajakirjanikud puutuvad digitaliseerumise tõttu (peaaegu) igapäevaselt kokku veebiajakirjandusega või peavad seda mingil moel tegema, siis võiks selle teema uurimine anda väärtuslikku infot selle kohta, kuidas veebiajakirjandusele läheneda ja seda teha.

KOKKUVÕTE

Minu bakalaureusetöö „Kohaliku ajakirjanduse digitaliseerumine Postimees Grupi maakonnalehtede näitel” eesmärk oli kaardistada Postimees Grupi meediakontserni kuuluvate kohalike ajakirjandusväljaannete ajakirjanike oskused ja toimetuslikud võimalused (töötingimused) veebiväljaandes töötamiseks.

Töö teoreetiliste ja empiiriliste lähtekohtade peatükis andsin ülevaate olukorrast kohalikus ajakirjanduses nii Eestis kui ka mujal maailmas – kirjeldasin digitaliseerumisest tingitud proovikivisid, kuid ka võimalusi ning ajakirjanike heaolu nende töökeskkonnas ja mis seda mõjutab. Lisaks rääkisin ka auditooriumi vajadustest ning ootustest kohalikule ajakirjandusele.

Selleks, et enda töö eesmärki saavutada, viisin läbi intervjuud 9 ajakirjanikuga erinevatest kohaliku ajakirjanduse väljaannetest, mis kuuluvad Postimees Grupile. Intervjuukava koosnes peamiselt kolmest erinevast teemajaotusest – digiajakirjanduse roll ajakirjaniku töös, ajakirjaniku oskused ja ettevalmistused seoses ajakirjanduse tegemisega veebis ning ajakirjanike heaolu nende töökeskkonnas.

Intervjuudest selgus, et ettevalmistus veebiajakirjanduse tegemiseks jagunes kaheks: toimetuseväline ja -sisene. Mõlema puhul jäi ettevalmistuse tase puudulikuks. Toimetusevälise ettevalmistusega puutusid kokku need ajakirjanikud, kes olid õppinud ülikoolis ajakirjandust ja kommunikatsiooni – nende sõnul oli tegemist pigem pealiskaudse tutvustusega veebiajakirjanduse ning sisulist poolt väga palju ei olnud. Toimetusesisene ettevalmistus oli peamiselt seotud vastavate programmide tundmaõppimise ning kasutamisega ehk kuidas lugusid, pilte ja videoid üles panna, missuguseid võimalusi programm pakub ja kuidas seda kõike teha. See tähendab, et ettevalmistus on pigem tehnilisel tasemel, kuid puudutab vähem veebiajakirjanduse sisulist poolt.

Paljudel maakonnalehtedel on raskuseid ka rahastustest tingitud murekohtadega, mis tekitavad erinevaid piiranguid. Väljaannetel on aja- ja ressursipuudus, mis tähendab, et ajakirjanikel pole aega kõiki veebiajakirjanduse pakutavaid võimalusi ära kasutada (näiteks teha graafikuid, videoid jms) ning nad peavad toimetama kahel meediumil korraga ehk paberlehel ja veebis. Veebis on väljaannetel välja kujunenud veebivalve süsteem, mis

tähendab, et iga päev on üks inimene, kelle töö on tegeleda veebi sisuga, sinna lugusid teha ja neid üles panna. Ajakirjanike sõnul tekitab veebivalve neile aga rohkem lisatööd ja stressi, sest tegelema peab mitme erineva asjaga korraga ning samal ajal peab tegema ka paberlehte oma lugusid. Toimetuste töös on ka süsteemitust, näiteks kui nädalavahetusel peab veebivalvur kuskile sündmuskohale minema, siis veeb seisab ehk pole kedagi, kes seda jälgiks või saaks veebi sisu luua.

Veebivalve mõjutab ka ajakirjanike tööd – suuremate ja mahukamate lugude tegemine lükatakse veebivalve ajal edasi, sest nendeks pole aega. Lisaks mainisid ajakirjanikud, kuidas nad soovivad, et neil oleks rohkem aega, et artikleid teha ning teemadesse süveneda. Samuti mõjutab veebivalve ka ajakirjanike heaolu, nimelt kirjeldasid nad, kuidas veebivalve tekitab nendes tihtipeale stressi, väsimust ja lisapinget. Lahendustena pakkusid ajakirjanikud veebivalve vähendamist või toimetajate palkamist, kelle töö oleks eraldi veebiga tegeleda ning sellele keskenduda. Mõne väljaande ajakirjanik ütles, et seda on proovitud ja tahetud teha, kuid seni pole väljaandel olnud võimalik rohkem inimesi tööle võtta.

Kuigi veebi tähtsus on tõusnud, siis saab see jätkuvalt vähem tähelepanu kui paberleht ning toimetused keskenduvad sellele vähem. Samas tõdesid ajakirjanikud, et digitaliseerumisest pääsu pole ning see on paratamatus – tõenäoliselt selle osakaal kasvab lähitulevikus veelgi rohkem. Lisaks on neil huvi veebiajakirjanduse võimalusi rohkem kasutada ning rakendada neid oma töös. See tähendab, et aina rohkem peaks kohalikku ajakirjandust toetama, et nad suudaksid üleminekufaasi täies mahus üle elada ning digitaliseerumine ära teha, kuid samas peaksid ka väljaannete juhid ise rohkem mõtlema ja tegema otsuseid, kuidas on mõistlik praeguseid ressursse kasutada ning kuidas oleks võimalik lahendada süsteemituse probleeme.

SUMMARY

The aim of my bachelor's thesis „Digitalisation of local journalism using the example of Postimees Group's county newspapers” was to map journalists skills and editorial possibilities (working conditions) to work in an online publication.

In the theoretical and empirical chapter of the thesis, I gave an overview of the situation concerning local journalism in Estonia and elsewhere in the world – I described the challenges of digitalisation, but also opportunities and the well-being of journalists in their working environment and what influences it. In addition, I also talked about the audiences needs and their expectations to local journalism and journalists.

In order to achieve the aim of my thesis, I conducted interviews with 9 journalists from different local news publications that belong to Postimees Group. Interviews consisted mainly of three different topics – the role of digital journalism in the work of journalists, the skills and preparation of journalists in relation to online journalism, and the well-being of journalists in their working environment.

Interviews revealed that preparation for online journalism was divided into two types: external and internal. In both cases, the level of preparation remained inadequate. External preparation was encountered by journalists who had studied journalism and communication at university – they said that it was more of a superficial introduction to online journalism and that there was very little about content. The internal preparation in the newsroom was mainly about learning relevant software and how to use them – how to put up stories, pictures and videos, what the software could do and how to do it all. This means that the preparation is more on a technical level, not on the content side of online journalism.

Many county newspapers are also struggling with funding issues and finances, which create various constraints. Lack of time and resources mean that journalists do not have the time to fully take advantage of all the opportunities offered by online journalism (e.g. making graphics, videos, etc.) and have to work on two different platforms at the same time, paper and online. On the web, publications have developed a system of online workflow, which means that every day there is one person who is in charge of the online workflow – this

means handling the content, writing stories and putting them up. However, journalists say that online workflow creates more work and stress for them, because they have to do several different things at the same time and also work on their stories for the paper. There are also some issues concerning how newsrooms have organized their work, for example, if a journalist, who is in charge of online workflow has to go to an event during the weekend, then during that time the web is on a pause, meaning there is no one to monitor it or to create actively new content.

Online workflow also affects the work of journalists – some postpone bigger stories when they have to be in charge of online workflow, because there is not enough time to do them. In addition, journalists mentioned how they wished they had more time to write articles and dig deeper into topics. Online workflow also affects the well-being of journalists, as they described how it often causes them stress, fatigue and extra pressure. As solutions, journalists suggested reducing the number of online workflow or hiring editors who could solely focus on the web. Journalists from some publications said they have wanted to try to hire more people, but so far they have not been successful.

Although the web has become more important, it still continues to receive less attention than the paper and newsrooms focus less on it. At the same time, journalists acknowledged that there is no escape from digitalisation and that it is inevitable – it is likely to grow even more in the near future. They also have an interest in making more use of the opportunities offered by online journalism and using them in their work. This means that there should be increasingly more support for local journalism so they could fully survive the transition and make the most of digitalisation, but at the same time, there should also be more thinking and decision making by the chief editors of the publications themselves on how to use current resources more wisely and what they could do to help fix the issues concerning it.

KASUTATUD KIRJANDUS

Abernathy, P. M. (2020). News Deserts and Ghost Newspapers: Will Local News Survive? *USNewsDeserts*. Kasutatud 10.05.2023, https://www.usnewsdeserts.com/wp-content/uploads/2020/06/2020_News_Deserts_and_Ghost_Newspapers.pdf

Ajalehtede trükiarv vähenes, digitellimuste arv kasvab. (2023). *ERR*, 2. märts. Kasutatud 18.05.2023, <https://www.err.ee/1608900647/ajalehtede-trukiarv-vahenes-digitellimuste-arv-kasvab>

Brennen, J. S., ja Kreiss, D. (2016). Digitalization. K. Jensen (toim), R. T. Craig (toim), J. D. Pooley (toim), E. W. Rothenbuhler (toim), *The International Encyclopedia of Communication Theory and Philosophy, 4 Volume Set* (lk 556-566). Inglismaa: John Wiley & Sons

Bryant, H. (2017). Exploring Collaborative Journalism. *Facet*, 9. juuni. Kasutatud 20.12.2022, <https://medium.com/facet/exploring-collaborative-journalism-cbc8ef134386>

Carson, A., Muller, D., Martin, J. ja Simons, M. (2016). A new symbiosis? Opportunities and challenges to hyperlocal journalism in the digital age. *Media International Australia*, 161(1), 132–146. <https://doi.org/10.1177/1329878X16648390>

Deuze, M. (2004). What is multimedia journalism? *Journalism Studies*, 5(2), 139-152. <https://doi.org/10.1080/1461670042000211131>

Duffy, A., ja Ang, P. H. (2019). Digital Journalism: Defined, Refined, or Re-defined. *Digital Journalism*, 7(3), 378-385. <https://doi.org/10.1080/21670811.2019.1568899>

Dupagne, M., ja Garrison, B. (2006). The Meaning and Influence of Convergence. *Journalism Studies*, 7(2), 237-255. <https://doi.org/10.1080/14616700500533569>

Eesti Meediaettevõtete Liit. (i.a). Kasutatud 18.05.2023, <https://meedialiit.ee/>

Frank, R. (2003). „These Crowded Circumstances”: When Pack Journalists Bash Pack Journalism. *Journalism*, 4(4), 441-458. <https://doi.org/10.1177/14648849030044003>

Gamzejev, E. (2019). Erik Gamzejev: Maakonnalehed kui maakondade elujõulisuse peeglid.

ERR, 10. aprill. Kasutatud 15.10.2022, <https://www.err.ee/928712/erik-gamzejev-maakonnalehed-kui-maakondade-elujoulisuse-pegliid>

Harro-Loit, H. ja Lauk, E. (2016). Journalists in Estonia. *Worlds of Journalism Study*. Kasutatud 18.12.2022, https://epub.ub.uni-muenchen.de/29706/1/Harro-Loit_Lauk_Country_report_Estonia.pdf

Hastjarjo, S. (2017). Local Journalism in the New Media Landscape: Opportunities and Challenges. *KnE Social Sciences*, 21–27. <https://doi.org/10.18502/kss.v2i4.863>

Hess, K. ja Waller, L. (2017). *Local Journalism in a Digital World: Theory and Practice in the Digital Age*. London: Bloomsbury.

Himma-Kadakas, M. (2018). *Skill performance of Estonian online journalists: Assessment model for newsrooms and research*. Doktoritöö. Tartu Ülikool, meedia ja kommunikatsiooni õppekava. Kasutatud 10.12.2022, <https://dspace.ut.ee/handle/10062/59824>

Hjarvard, S. ja Kammer, A. (2015). Online news: Between private enterprise and public subsidy. *Media, Culture & Society*, 37(1), 115–123. <https://doi.org/10.1177/0163443714553562>

Ivask, S. (2017). Stressed out print, digital and converged newsroom journalists consider leaving the field. *Media and Communication*, 8, 83–100. Kasutatud 18.12.2022, https://www.academia.edu/40104126/Stressed_out_print_digital_and_converged_newsroom_journalists_consider_leaving_the_field2

Ivask, S. (2018). *The role of routines, demands and resources in work stress among Estonian journalists*. Doktoritöö. Tartu Ülikool, meedia ja kommunikatsiooni õppekava. Kasutatud 22.05.2023, <https://dspace.ut.ee/handle/10062/62768>

Jenkins, J. ja Graves, D. (2019). Case Studies in Collaborative Local Journalism. *Reuters Institute for the Study of Journalism*. Kasutatud 15.10.2022, https://ora.ox.ac.uk/objects/uuid:927c6219-4c44-42b3-bd49-9a0b40fe52e7/download_file?file_format=application%2Fpdf&safe_filename=Jenkins%2B-%2BCollaborative%2BLocal%2BJournalism%2B-%2BFINAL.pdf&type_of_work=Report

Jenkins, J. ja Graves, L. (2022). Do More with Less: Minimizing Competitive Tensions in

Collaborative Local Journalism. *Digital Journalism*, 0(0), 1–20.
<https://doi.org/10.1080/21670811.2022.2026237>

Jenkins, J. ja Nielsen, R. K. (2020). Proximity, Public Service, and Popularity: A Comparative Study of How Local Journalists View Quality News. *Journalism Studies*, 21(2), 236–253. <https://doi.org/10.1080/1461670X.2019.1636704>

Jerónimo, P., Correia, J. C. ja Gradim, A. (2022). Are We Close Enough? Digital Challenges to Local Journalists. *Journalism Practice*, 16(5), 813–827.
<https://doi.org/10.1080/17512786.2020.1818607>

Kalmus, V., Masso, A. ja Linno, M. (2015). Kvalitatiivne sisuanalüüs. *Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas*. Kasutatud 28.12.2022,
<https://samm.ut.ee/kvalitatiivne-sisuanalyys>

Karlsson, M. ja Rowe, E. H. (2019). Local Journalism when the Journalists Leave Town. *Nordicom Review*, 40(s2), 15–29. <https://doi.org/10.2478/nor-2019-0025>

Kula, K. (2016). *Tasuline veebisisu maakonnalehtedes: Strateegiad, praktikad ja lugejate kogemused ning ootused*. Magistritöö. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni õppekava. Kasutatud 15.11.2022, <https://dspace.ut.ee/handle/10062/51941>

Kõuts-Klemm, R. (2020). Ragne Kõuts-Klemm: Ajakirjandus ja omavalitsuste infolehed. *ERR*, 25. jaanuar. Kasutatud 01.10.2022,
<https://www.err.ee/1027786/ragne-kouts-klemm-ajakirjandus-ja-omavalitsuste-infolehed>

Laherand, M.-L. (2010). *Kvalitatiivne uurimisviis*. Tallinn: Sulesepp.

Lepik, K., Harro-Loit, H., Kello, K., Linno, M., Selg, M. ja Strömpl, J. (2014). Intervjuu. *Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas*. Kasutatud 29.12.2022,
<https://samm.ut.ee/intervjuu>

Martínez de la Serna, C. (2018). Collaboration and the creation of a new journalism commons. *Columbia Journalism Review*. Kasutatud 17.11.2022,
https://www.cjr.org/tow_center_reports/collaboration-and-the-journalism-commons.php/

Mathews, N. (2022). Life in a news desert: The perceived impact of a newspaper closure on community members. *Journalism*, 23(6), 1250–1265.

<https://doi.org/10.1177/1464884920957885>

Meediamajad nuputavad lahendust Omniva järsule kojukande hinnatõusule. (2022). *ERR*, 8. detsember. Kasutatud 19.05.2023,

<https://www.err.ee/1608812686/meediamajad-nuputavad-lahendust-omniva-jarsule-kojukand-e-hinnatõusule>

Napoli, P. M., Weber, M., Mccollough, K. ja Wang, Q. (2018). Assessing Local Journalism: News Deserts, Journalism Divides, and the Determinants of the Robustness of Local News. *Semantic Scholar*. Kasutatud 15.11.2022,

<https://www.semanticscholar.org/paper/News-Deserts%2C-Journalism-Divides%2C-and-the-of-the-of-Napoli-Weber/e74ae8a8cdec3d8a2e3ddbdf43303d05973b7c1>

Nielsen, R. K. (2015). *Local Journalism: The Decline of Newspapers and the Rise of Digital Media*. London: Bloomsbury.

Olsen, R. K. (2020). Understanding the relationship people in their early adulthood have to small-town news and paywalls. *Journalism*, 21(4), 507–523.

<https://doi.org/10.1177/1464884919886438>

Olsen, R. K. (2021). The Value of Local News in the Digital Realm – Introducing the Integrated Value Creation Model. *Digital Journalism*, 9(6), 810–834.

<https://doi.org/10.1080/21670811.2021.1912623>

Olsen, R. K., Kammer, A. ja Solvoll, M. K. (2020). Paywalls' Impact on Local News Websites' Traffic and Their Civic and Business Implications. *Journalism Studies*, 21(2), 197–216. <https://doi.org/10.1080/1461670X.2019.1633946>

Parksepp, L. (2021). *Lugejate ootused digisisule: Saarte Hääle, Sakala, Vooremaa ja Võrumaa Teataja näitel*. Magistritöö. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni õppekava.

Postimees Grupp kodulehekül. (i.a). Kasutatud 18.05.2023, <https://www.postimeesgrupp.ee/>

Postimees Grupp sai loa Põlva Koidu ostmiseks. (2019b). *ERR*, 18. juuni. Kasutatud 19.10.2022, <https://www.err.ee/953562/postimees-grupp-sai-loa-polva-koidu-ostmiseks>

Põlva ajaleht Koit lõpetab ilmumise. (2019a). *ERR*, 5. aprill. Kasutatud 19.10.2022,

<https://www.err.ee/927220/polva-ajaleht-koit-lopetab-ilmumise>

Radcliffe, D. ja Wallace, R. (2022). *Life at Local Newspapers in a Turbulent Era: Findings from a survey of more than 300 newsroom employees in the United States*. Kasutatud 08.10.2022, <https://scholarsbank.uoregon.edu/xmlui/handle/1794/26957>

Reinardy, S. ja Bacon, C. (2014). Feast and famine? Local television news workers expand the offerings but say they are hungry for quality journalism. *Journal of Media Practice*, 15(2), 133–145. <https://doi.org/10.1080/14682753.2014.960766>

Reinardy, S., Zion, L. ja Baines, A. (2021). „It’s like dying but not being dead” U.S. newspaper journalists cope with emotional and physical toll of job losses. *Newspaper Research Journal*, 42(3), 364–378. <https://doi.org/10.1177/07395329211030577>

Rämmer, A. (2014). Valimi moodustamine. *Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õppebaas*. Kasutatud 30.12.2022, <https://samm.ut.ee/valimid>

Scott, B. (2005). A contemporary history of digital journalism. *Television & new media*, 6(1), 89-126.

Shaker, L. (2014). Dead Newspapers and Citizens’ Civic Engagement. *Political Communication*, 31(1), 131-148. <https://doi.org/10.1080/10584609.2012.762817>

Stuart, A. (2006). *Online News: Journalism And The Internet: Journalism and the Internet*. Inglismaa: Open University Press

Tartu Ülikool. (i.a). Uurimisviisi valik. *Teadustöö alused*. Kasutatud 18.05.2023, https://sisu.ut.ee/teadustoo_alused/uurimisviisi-valik

Verweij, P. (2009). Making convergence work in the newsroom: A case study of convergence of print, radio, television and online newsrooms at the African media matrix in South Africa during the National Arts Festival. *Convergence*, 15(1), 75-87.

Vihalemm, P. ja Kõuts, R. (2017). Meediakasutuse muutumine: internetiajastu saabumine. P. Vihalemm (toim), M. Lauristin (toim), V. Kalmus (toim), T. Vihalemm (toim), *Eesti ühiskond kiirenevas ajas: Uuringu “Mina. Maailm. Meedia” 2002-2014 tulemused* (lk 251-279). Tartu: Tartu Ülikool

Vikerbau, A., ja Soonvald, U. (2023). Argo Vikerbau ja Urmo Soonvald: sulgeme esmaspäevase paberlehe, veebis oleme lugejatega ikka iga päev, tund ja minut. *Eesti Päevaleht*, 4. jaanuar. Kasutatud 18.05.2023, <https://epl.delfi.ee/a/120123044>

Väre, H. (2023). Hans Väre: miks Sakala paberleht suvel kolm korda nädalas ilmub? *Sakala*, 16. mai. Kasutatud 21.05.2023, <https://sakala.postimees.ee/7775254/hans-vare-miks-sakala-paberleht-suvel-kolm-korda-nadalas-ilmub>

LISAD

Lisa 1. Intervjuukava

I sissejuhatavad küsimused

Iseenda ja teema tutvustus. Võimalus küsida küsimusi ja täpsustusi enne intervjuu algust.

1. Vanus:
2. Kogemus aastates:
3. Kogemus praeguses väljaandes:
4. Haridus:
5. Kuidas on väljaandes veebi ja paberlehe väljaandmine korraldatud?

II digiajakirjanduse roll ajakirjaniku töös

1. Milline kokkupuude on sinu igapäevatoos veebiajakirjandusega (ning millal see algas)?
2. Millised on sinu töös erinevused ning sarnasused veebi ja paberlehe vahel?
3. Kas tunned oma igapäevatoos ajasurvet? Kas ja kuidas erineb ajasurve ajalehele töötades veebile töötamisest?
4. Kas veebi jaoks teed tööd kuidagi teistmoodi kui ajalehe jaoks? Mida veebi sisu luues silmas pead? Mida paberlehe puhul?
5. Kes on teie paberlehe auditoorium? Veebi auditoorium?
6. Kuidas te teate, kes on teie auditoorium?

III Ettevalmistus, treening

1. Kas toimetuses õpetati sind välja veebis töötamiseks? Kas oled kuskil mujal omandanud teadmisi veebiajakirjanduse kohta? Mida sulle õpetati?
2. Kuidas sa rakendad veebis töötades oma ajakirjanduslikke oskuseid?
3. Milliseid teadmisi ja oskusi sa oma igapäevatoos (veebis) veel vajaksid või tahaksid õppida?

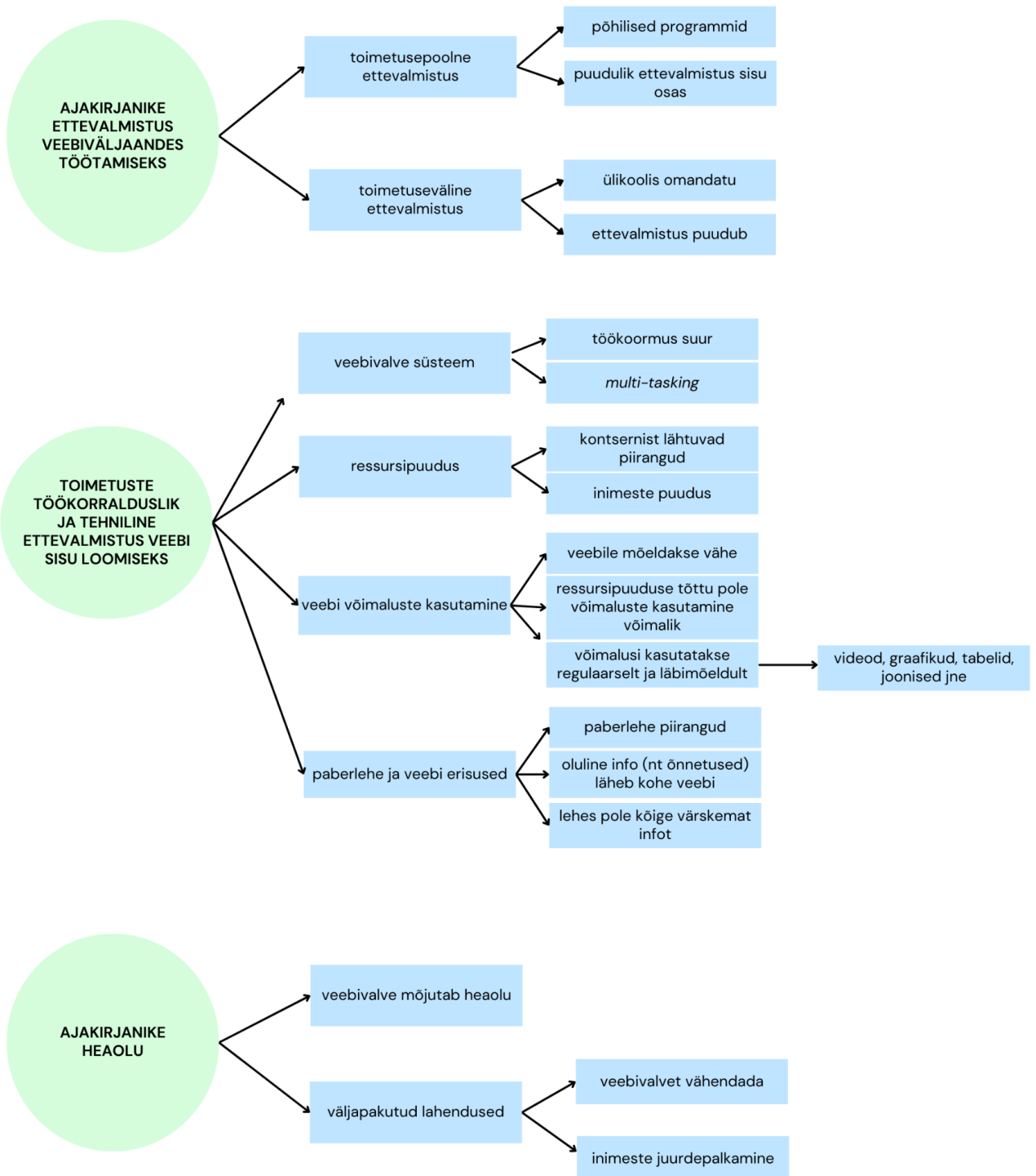
IV Rahulolu

1. Kirjelda, kui võrd oled oma tööga rahul ja miks nii tunned.
2. Millega sa oma töös rahul ei ole? Miks?

3. Mis motiveerib sind ajakirjanikuna töötama?
4. Kirjelda olukorda, kus oled tundnud, et ei ole motivatsiooni tööd teha. Miks sedasi tundsid?
5. Kirjelda, kas nimetaksid ennast tööalaselt õnnelikuks inimeseks. Miks nii arvad?
6. Mis on selle töö juures sinu jaoks keerulist?
7. Kuidas mõjutavad kolleegid sinu töörahulolu?
8. Mida sa arvad oma töökoormusest?
9. Kui rahul oled sa oma palgaga?
10. Mida sa arvad oma töökeskkonnast?
11. Kuidas oled rahul oma töö korraldusega? Kuidas sinu vahetu ülemus sinu igapäevatööd juhib?
12. Mida saaks tööandja teha, et sinu töörahulolu tõsta?
13. Kirjelda, mis tõstaks sinu töömotivatsiooni.
14. Kas on veel midagi, mida sooviksid lisada või täiendada?

Intervjuu lõpp ja tänamine.

Lisa 2. Koodipuu

Lisa 3. Tabel – töö eesmärk, uurimisküsimused ning nendele vastavad intervjuu küsimused

EESMÄRK	UURIMISKÜSIMUSED	INTERVJUU KÜSIMUSED
<p>Eesmärk on kaardistada Postimees Grupi meediakontserni kuuluvate kohalike väljaannete ajakirjanike oskused ja toimetuslikud võimalused ehk töötingimused veebiväljaannetes töötamiseks.</p>	<p>1. Milline erialane (oskuste) ettevalmistus on reporteritel ja toimetajatel veebiväljaandes töötamiseks?</p>	<p>1. Milline kokkupuude on sinu igapäevatoos veebiajakirjandusega (ning millal see algas)?</p> <p>2. Millised on sinu töös erinevused ning sarnasused veebi ja paberlehe vahel?</p> <p>3. Kas veebi jaoks teed tööd kuidagi teistmoodi kui ajalehe jaoks? Mida veebi sisu luues silmas pead? Mida paberlehe puhul?</p> <p>4. Kas tunned oma igapäevatoos ajasurvet? Kas ja kuidas erineb ajasurve ajalehele töötades veebile töötamisest?</p>
	<p>2. Kuidas on toimetuses töökorralduslikult ja tehniliselt korraldatud/ette</p>	<p>1. Kuidas on väljaandes veebi ja paberlehe</p>

	<p>valmistatud veebiväljaandesse loomine?</p> <p>sisu</p>	<p>väljaandmine korraldatud?</p> <p>2. Kas toimetuses õpetati sind välja veebis töötamiseks? Kas oled kuskil mujal omandanud teadmisi veebiajakirjanduse kohta? Mida sulle õpetati?</p> <p>3. Kuidas sa rakendad veebis töötades oma ajakirjanduslikke oskuseid?</p> <p>4. Milliseid teadmisi ja oskusi sa oma igapäevatoos (veebis) veel vajaksid või tahaksid õppida?</p>
--	---	---

Lisa 4. Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Grete Volmer,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose „Kohaliku ajakirjanduse digitaliseerumine Postimees Grupi maakonnalehtede näitel”, mille juhendaja on Signe Ivask ja kaasjuhendaja Marju-Himma Kadakas, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commonsi litsentsiga CC BY NC ND 4.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Grete Volmer

23.05.2023